

DOXA

ZPRAVODAJ

KATOLICKÉ TEOLOGICKÉ FAKULTY

UNIVERZITY KARLOVY

2018–2019, roč. 5, č. 1, prosinec 2018

Správná viditelnost církve

Obsah

EDITORIAL

Vojtěch Novotný / 1

FOCUS: SPRÁVNÁ VIDITELNOST CÍRKVE

Pavel VI.: *Církev musí chudá být a také se musí chudá jevit* / 2

Jaroslav Brož: *Agere sequitur esse: je opravdu třeba tolik dbát na „správnou viditelnost“ církve?* / 3

Vojtěch Novotný: *Veritatis splendor: vědomá snaha o to, aby se církev jevila taková, jakou má být* / 3

Tomáš Petráček: *Chudoba není volitelným doplňkem církve* / 4

Lukáš Fošum OP – Benedikt Mohelník OP: *Láska, která se má projevit také chudobou* / 5

Radek Martinek – David Vopřada: *Oděv není nikdy nedůležitý* / 7

Norbert Schmidt – Milan Pech: *Kostel jako zrcadlo teologie i společnosti* / 10

AKADEMICKÝ ŽIVOT: UMĚLECKÁ TVORBA STUDENTŮ / 13

ABSOLVENT

Luboš Palata – Marie Opatrná: *Studium pro mě bylo Božím darem, který mi změnil život* / 17

Marek Drábek – Karel Sládek: *O fenoménu sexuálního zneužívání duchovními* / 20

ZA HRANICE

Hana Benešová (S. M. Anna FDC): *Oxford* / 23

MINULOST A PŘÍTOMNOST

Marek Šmíd: *KTF ve 20. letech 20. století* / 24

VZPOMÍNÁME

Josef Hřebík: *Josef Krejčí (1927–2014)* / 25

INFORMACE / 26

COMMUNIO

Vojtěch Novotný: *Dary jste nám dali* / 27

Marie Opatrná: *Klub absolventů a přátel* / 27

NADAČNÍ FOND ARNOŠTA Z PARDUBIC

Marie Benáková: *Dopis čtenářům* / 28

Doxa: zpravodaj Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy

Číslo a datum vydání: 2018–2019, roč. 5, č. 1, prosinec 2018

Vydavatel: Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy

Redakce: prof. PhLic. Vojtěch Novotný, Th.D. (vedoucí redaktor); doc. PhDr. Josef Bartoň, Th.D.; PhDr. Ing. Marie Opatrná, Ph.D.; PhDr. Milan Pech, Ph.D.; PhDr. Radek Tichý, Ph.D., S.L.D.; David Vopřada, Dr.

Redakční kruh: Mgr. et Mgr. Lenka Makovcová-Demartini; Mgr. Alice Bartůšková

Adresa: Doxa, Thákurova 676/3, 16000 Praha 6, doxa@ktf.cuni.cz

Periodicita: 2x ročně

Grafická úprava: Vojtěch Nedbal podle grafické šablony Otakara Karlase

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Čajkovského 1511, 73801 Frýdek-Místek

Distribuce: KTF UK. Cena: zdarma.

Registrace: MK ČR E 21835; ISSN 2336-5706

Za text jednotlivých článků odpovídají autoři a jejich pohled nemusí vyjadřovat stanovisko KTF UK.

Redakce si vyhrazuje právo dodané rukopisy krátit.

© Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,
doufám, že se ptáte, co míníme tím podivným nadpisem na obálce: *správná viditelnost církve*.

Na následujících stránkách se dozvíte, že jsme ho převzali z katecheze nedávno svatořečeného papeže Pavla VI. Vychází asi z této logiky: Pozemská církev je viditelná. Musí tedy pečovat o to, aby byla její viditelnost správná, tj. aby *se jevila taková, jakou má být*. Musí to dělat zejména kvůli lidem, jimž to, jak ji vnímají, otevírá nebo uzavírá cestu ke Kristu. Nejde o image, PR nebo marketing, nýbrž o *věrohodnost svědectví* a zvěsti. A právě v tomto kontextu papež zdůraznil: „*církev musí být chudá; a nejen to: církev se musí chudá jevit*“.

Celé toto téma jsme učinili ohniskem *Doxy* a dělíme se s vámi o to, jak ho někteří naši vyučující promýšlejí. Předkládáme tedy krátké komentáře k ústřední pasáži řečené katecheze i rozhovory, jež se tak či onak dotýkají otázky správné viditelnosti církve: její chudoby a lásky k chudým, její architektury, jejího oděvu. Tento fokus pak doplňují vhledy do historie a minulosti naší fakulty, do řad a působení pedagogů, studentů i absolventů. Za obrazový doprovod vděčíme posluchačům.

Jako obvykle otevíráme také prostor Nadačnímu fondu Arnošta z Pardubic, který sbírá prostředky ve prospěch KTF UK a jmenovitě také *Doxy*, a prosíme, aby jeho podnět došel vašeho sluchu. Bez toho nebude vydávání zpravodaje možné.

Závěrem prosím, abyste povzbudili pouto, jež vás k fakultě váže, a věnovali nám své přátelství, svou přízeň a svou modlitbu.

Vojtěch Novotný
vedoucí redaktor

Správná viditelnost církve

Michal Jírovec,
Suché stromy

Církev musí chudá být a také se musí chudá jevit

PAVEL VI.

Důrazněji nežli ctnost osobní chudoby nám koncil připomněl potřebu hledat a uplatňovat chudobu jinou, totiž církevní – tu, jež musí být uplatňována církvi jako takovou, kolektivem shromážděným ve jménu Kristově. Na jednom místě koncilních dokumentů je o tom nádherně řečeno [...]: „duch chudoby a lásky je slávou a znamením Kristovy církve“ (GS 88). Je to slovo jasné a mocné, vycházející z plně probuzeného církevního (s)vědomí, jež je žádostivě pravdy a autentičnosti a touží oprostít se od těch historických zvyklostí, které by se nyní ukázaly v nesouladu s jejím evangelijním duchem a s jejím apoštolským posláním. Má-li církev nabýt ryzí a moderní tvářnosti, v níž současná generace touží rozpoznat tvář Kristovu, má zapotřebí kritického historického a morálního sebezpytování.

Ten, kdo o této problematice mluvil, se pozastavil zejména u toho, že církevní chudobou má být zajištěna správná viditelnost církve (*la giusta visibilità della Chiesa*) (srov. Yves CONGAR. *Pour une Église servante et pauvre*, Paris: Cerf, 1963, s. 107). V tomto smyslu promluvil v závěru prvního zasedání koncilu (6. prosince 1962) zejména kard. Lercaro [...]. Všichni vidíme, jakou reformní sílu má vyzdvižení tohoto principu: církev musí být chudá; a nejen to: církev se musí chudá jevit.

Možná že ne všichni vidí, jak lze ospravedlnit různé podoby, které na sebe církev v běhu svého staletého žití a v kontaktu se specifickými civilizačními podmínkami brala. [...] Snadno by se dalo prokázat, že pohádkové bohatství, které veřejné mínění církvi čas od času přisuzuje, má ve skutečnosti výrazně odlišnou míru, často nepostačující skromným a oprávněným potřebám běžného života jak mnoha jednotlivých kleriků a řeholníků, tak i dobročinných a pastoračních institucí. Této apologii se však nyní věnovat nechceme. Bereme spíše za svůj podnět těch současníků (a zvláště těch, kdo na církev hledí zvenku), podle nichž se má církev jevit taková, jakou má být. Tedy ne jako ekonomická mocnost, ne blahobytného vzhledu, ne oddána finančním spekulacím, ne necitelná k potřebám osob, tříd a národů v nouzi. [...]

S bdělou pozorností si všímáme toho, jak je v dnešní době (veskrze pohlcené ziskem, vlastněním a užíváním ekonomických statků) ve veřejném mínění uvnitř církve i mimo ni patrna touha, ba takřka nezbytná potřeba vidět chudobu evangelia a jak je vyžadováno, aby byla patrna zvláště tam, kde je evangelium hlášáno a reprezentováno; a řekněme to přímo: v církvi oficiální, v našem vlastním Apoštolském stolci. [...] Kéž nezbytná potřeba ekonomických a materiálních „prostředků“ a důsledky, které z ní vyplývají (totiž hledat je, usilovat o ně, spravovat je), nikdy nepřemůže pojem „cílů“. „Cílům“ mají „prostředky“ sloužit, zatímco „cíle“ mají „prostředkům“ stanovit meze, ponoukat k jejich štedrému užívání a odhalovat jejich duchovní význam.

Generální audience dne 24. 6. 1970

Milan Galia,
Koule

Milan Galia,
Zamyšlená

Agere sequitur esse: je opravdu třeba tolik dbát na „správnou viditelnost“ církve?

JAROSLAV BROŽ

Musím přiznat, že nerozumím reformní síle principu „církve musí být chudá; a nejen to, církev se musí chudá jevit“. Jsem přesvědčen, že autentickou chudobou církve je chudoba Kristova. Ta má podle apoštola Pavla kořen v tajemství vtělení a v poslušnosti poslání, které přijal od svého Otce. Kristovou podobou chudoby, nebo lépe bytím v chudobě je jeho lidství jako takové. Byl chudý tím, že se stal člověkem. Proto křesťan bude chudý, když přijme, obejmě své lidství. V jeho danosti, omezeních, odkázanosti na druhé. A Kristovým posláním byla poslušnost Otcovu plánu. Nerealizoval sebe, realizoval dílo spásy „v poslušnosti až k smrti na kříži“. Proto pro církev musí být fatálně suicidální, když bude svou identitu číst v tom, „jak ji vidí druzí“, když bude vyvíjet snahu se „jevit“, usilovat o svou „viditelnost“. Ta jí je dána tím, že je viditelným společenstvím. Její starostí necht' je úsilí o autentické bytí – podle Ježíšova principu, že člověka poskvrňuje to, co vychází zevnitř, z podstaty. Ale stejně tak ho ctí a posvěcuje to, co zevnitř, z podstaty vychází.

Rád bych vyzdvihl spojení chudoby se dvěma výsostně evangelijními postoji: svoboda a sdílení. Imponuje mi Pavlovo „všem jsem se stal vším“. Matka Tereza z Kalkaty povzbuzovala k velkorysosti zvláště kněze; říkala jim: „Musíte dovolit, aby vás lidé snědli.“ Není snad právě toto významným rysem eucharistické spirituality? Být pro druhé podobně jako Kristus?

Dr. Josef Krejčí, biblista jaderného vyjadřování, podotkl: „Mnozí dnes pořízují nové liturgické nádoby, které vypadá prostě a má moderní formy. A přitom mají ve skříni plno starých kalichů. Chudoba je podle mě to, že vezmu a použiji to, co mám.“ Plně s ním souzním. Vezmu to, co mám.

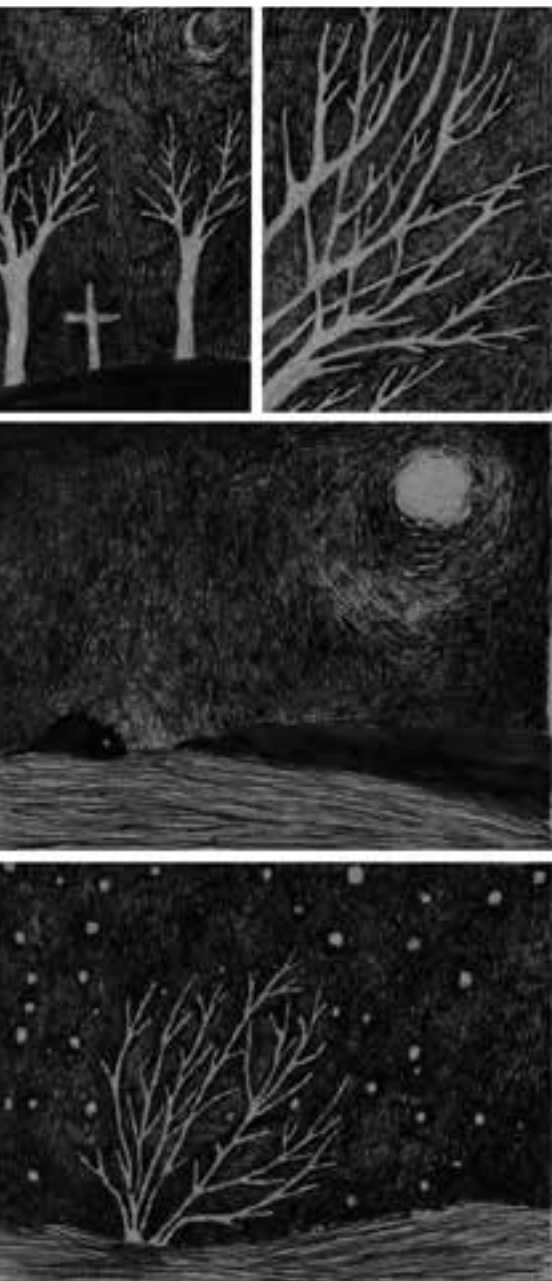
Na závěr snad ještě werichovské „když už někdo jednou je, tak ať kouká, aby byl“. Agere sequitur esse. Kdo je vpravdě chudý, bude také jako chudý viděn.

Veritatis splendor: vědomá snaha o to, aby se církev jevila taková, jakou má být

VOJTĚCH NOVOTNÝ

Katecheze klade otázku „správné viditelnosti církve“ do kontextu intencí 2. vatikánského koncilu. Ten se měl soustředit kolem dvou eliptických ohnišek: církve *ad intra* a církve *ad extra*. Cíl této reflexe byl také dvojjediný: úsilí o to, aby církev lépe lnula ke svému Pánu, a o to, aby ho účinněji zvěstovala. Papež kladl mezi oba cíle příčinnou souvislost: právě tehdy, když církev pozná sebe samu tak, jak ji Kristus chtěl a ustanovil, a porovná s tím svou aktuální tvářnost, probouzí se v ní touha po obnově a schopnost hlásat evangelium. Spolu s tím je také uschopněna proměňovat se tak, aby byla událost spásy, kterou věřící dosvědčují způsobem svého bytí i svého vystupování, pro současné lidi srozumitelná a přitažlivá. Tím Pavel VI. dostihl úmysl, s nímž zahájil koncil Jan XXIII., který položil důraz na hledání co nejúčinnější „formy“ předávání pokladu víry současníkům, a právě v tomto smyslu prohlásil koncil za „pastorální“.

Pavlu VI. jde tedy o to, aby se uskutečnil úmysl koncilu: „osvítit všechny lidi jasem Kristova světla, které září na tváři církve“ (LG 1). To je ovšem těžké, protože církev teprve „směřuje k plnosti Boží pravdy“ (DV 8), některé skutečnosti se v ní „mohou nebo dokonce musí měnit“ (SC 21) a hříšníci, kteří jsou v ní shromážděni, „pravou tvář Boha a náboženství spíše zastírají, než ukazují“ (GS 19). Odtud potřeba neustálého očišťování, pokání a obnovy (LG 8), a spolu s tím také „stálé reformy“ (UR 6). Jejich základem je připodobování putující církve Kristu, který na sebe vzal podobu služebníka

Klára Krásenská,
komiks ZIMA 1a

a stal se chudým (LG 8). Ježíšovi, jehož jediným bohatstvím je Otec a který se o ně podělil se všemi ostatními, stejně jako se Otec podělil o své jediné bohatství, o Syna. To je podstata chudoby církve a všechny její skutky ji mají v sobě zrcadlit.

Mnohé z nich jsou viditelné. Jsou takové samy sebou. Jejich *správná* vnější podoba však sama od sebe nepřichází. Církev je společenství osob, jejichž svobodě Pán svěřil úkol: „ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích“ (Mt 5,16). Také Pavlu VI. šlo o *splendor veritatis*, o vyzářování pravdy. Bylo by zvrácené, kdyby církev usilovala o vlastní image (kauzy zastíraného sexuálního zneužívání na to dramaticky poukazují). Bylo by ale chybné, kdyby neuvažovala o tom, zda se evangelium adekvátně a důsledně projevuje v jejím jednání a vystupování, zda ho dosvědčuje a zvěštuje věrohodně. Je to její skutek věrnosti Pánu a lásky k bližním, jimž má otevírat výhled k trojjedinému Bohu. Pavel VI. nás vybízí, abychom si kladli otázku, co to znamená tady a teď.

Chudoba není volitelným doplňkem církve

TOMÁŠ PETRÁČEK

Nádherný text papeže Pavla VI. je kongeniální s intuicemi a iniciativami papeže Františka a připomíná nám, že nejen zájem o chudé, ale sama autentická chudoba církve není „volitelný doplněk“ církve a způsobu jejího bytí, ctností, kterou by se mohla ozdobit, ale může se obejít i bez ní. Je podstatným rysem, podmínkou autentického života církve.

Hlavním posláním církve je hlásání evangelia a zprostředkování spásy a k jejich naplnění si musí vytvářet institucionální rámce, struktury, nástroje. Jenže každá instituce si začne vyvíjet mechanismy sebezáchovy, nástroje na udržení a rozšíření kompetencí a kontroly. Neexistuje žádný model církve, který by nebyl ohrožen podobným vývojem, je to jedno z napětí, která budou církevní společenství vždy provázet. Hrozí, že bude instituční rámec svoji existenci, udržování a expanzi odůvodňovat svým posláním, aniž by mu skutečně sloužil. Dialektické napětí mezi charizmatickým prvkem v církvi a její institucionální působností se v minulosti stále nebezpečněji překlápělo v převahu institucionální složky, jako by myšlenka sloužila udržení instituce, nikoliv obráceně. Proto se na koncilu objevovala kritika jurisdikace, byrokratie a centralizace církve.

Papežové Pavel VI. a František volají k radikálnímu následování Ježíše, který ponechává svobodu svým učedníkům a následovníkům, aby mohli v budoucnosti objevit a přijmout formy, struktury a instituce nejlépe sloužící hlavnímu poslání církve (LG 5). Znovuobjevení chudoby církve, jejího neustálého vycházení ze sebe (kenoze), eschatologického horizontu církve a její pozemské existence (LG 48–51) je působivým připomenutím, že všechny struktury a celý institucionální rámec církevní existence jsou radikálně podřízeny oněm dvěma cílům a musí sloužit rozvoji života člověka a celého církevního společenství. Jakákoliv realizace církve jako instituce je nehotová, nedokonalá, církev musí zůstat na cestě k plnosti, kterou je Kristus. Kristovo vtělení je způsob, jak se k nám může dostat Boží vůle, přesto „nezměrná vzdálenost“ dělí slova lidská, která nám Boží vůli tlumočí, od nekonečné moudrosti, která je za nimi skryta. Církev může mluvit s autoritou a účinně pouze tehdy, když si je vědoma oné propasti. Jejím posláním je tuto moudrost neustále rozjímat, hlouběji poznávat a vykládat, a tak se pokoušet o živé spojení mezi Božím slovem a literou.

Láska, která se má projevit také chudobou

Rozmlouvají Lukáš Fošum a Benedikt Mohelník

1. Chudoba jako součást lásky

L.: Koncil hovoří o církvi, která se má vyznačovat chudobou: „duch chudoby a lásky je slávou a znamením Kristovy církve“. Intencí koncilu byla oprostěnost od přebujelého zviditelňování hierarchie a návrat k evangelium. Smyslem jednoduchosti má být zesílení viditelného pouta s Kristem, který ačkoliv byl bohatý, se pro nás z lásky stal chudým. Není ale nadnesené říci, že duch chudoby je slávou Kristovy církve?

B.: Důležitý je kontext výroku. Koncil apeluje na křesťany, aby nebyli lhotejní k pohoršení, které vzniká nerovností mezi bohatými křesťanskými národy a „národy, které postrádají nutné prostředky k životu a trpí hladem, nemocí a bídou všeho druhu“. Reálná pomoc chudým je zřetelným svědectvím o lásce Kristovy církve, a tím také její slávou. „Slávou“ církve musí být služba chudým, a ne mocenské ambice.

L.: Je však pouze chudoba součástí lásky? Pravda, každý, kdo miluje Boha a bližního, miluje nutně i chudé. Nemůže ale křesťan nahradit „preferenční volbu pro chudé“ třeba „preferenční volbou pro nešťastné“, „preferenční volbou pro modlitby za zemřelé“ apod.? Vždyť to jsou také projevy lásky!

B.: Pokud se za alternativami neskrývá alibismus, nevidím v tom rozpor. Musíme si dávat pozor, abychom se při bezprostředním setkání s nouzí nevymlouvali, že už toho děláme jinde dost. Každý z nás je však citlivý na jiné nedostatky. A klidně to může být nedostatek lásky, jímž trpí duše zemřelých v očistci. Tento nedostatek kompenzuje církev svou modlitbou.

L.: Jak tedy chápat a jak následovat Kristovu chudobu?

B.: Odpověď slyším už v otázce. Musí to být chudoba, která má své měřítko v Kristu a je následováním Krista. Otázku bych ale přehrál na tebe. Tvou specializací je morální teologie a sv. Tomáš Akvinský říká, že „nás Spasitel nám v sobě ukázal cestu pravdy, jíž bychom mohli po vzkříšení dojít k blaženosti nesmrtného života“ (ST III, pr.). Je chudoba to, co nás přiblíží ke Kristu?

2. Chudoba jako prostředek k cíli

L.: Sv. Tomáš píše, že „dokonalost nespočívá esenciálně v chudobě, ale v následování Krista“ (ST II-II, q. 188, a. 7). Chudoba není cílem, ale prostředkem. Ježíš zve více k odpoutanosti než k chudobě. Podle sv. Pavla ideálem není trpět nedostatek, ale být svobodný vzhledem k nadbytku nebo strádání. Ježíš sice vyzývá své učedníky k chudobě a k jednoduchosti (neberte si na cestu dvoje opánky, jezte, co vám předloží), to však má být spíše znamením spolehnutí na Boží prozřetelnost než nařazením nevlastnit více než nutné minimum. Když Ježíš hovoří o majetku, nevybízí pouze k odpoutanosti od něj, ale i k jeho pečlivé správě. O prvotní církvi čteme, že měli vše společné, a ne že byli nutně obzvláště chudí. Nehrozí pak ale církvi – například řeholníkům – pokušení, že se spokojí s komunitním aspektem přístupu k majetku, tj. mají vše společné, a na chudobu *de facto* zapomenou?

B.: Sv. Tomáš k této otázce přistupuje diferencovaně. Odmítá lásku k majetku vyvolanou jeho množstvím, stejně jako povýšenost plynoucí z bohatství. Starosti o majetek se ale nelze vyhnout, protože každý se musí postarat o životní potřeby. A nestarat se pouze o své potřeby, ale především o potřeby ostatních je projevem lásky. To je smyslem chudoby – odstranit vše, co by překázelo lásce. A také v tomto platí, že je třeba stále mít na zřeteli cíl. Nadměrné společné vlastnictví by mohlo bránit službě Bohu a kontemplaci.

MUDr. Jan Lukáš Fošum, Ph.D.
teolog, kněz, dominikán

Tomáš Benedikt Mohelník, Th.D.
teolog, kněz, dominikán

Dokonalost nespočívá
v chudobě, ale
v následování Krista.
Chudoba není cílem,
ale nezbytným
prostředkem.

L.: Nehrozí však výzva k „viditelnosti“ chudoby druhým extrémem, tedy že se církev bude příliš snažit, aby bylo vidět, že je chudá, aby vypadala jako chudá? A nebude-li s tím spojeno pokrytectví, tak přinejmenším určitá ne-dbalost, lenost, pohodlnost, a církev tak prohraje bitvu na jiných kolbištích?

B.: Sv. Tomáš říká, že „každá řehole bude podle měřítka chudoby tím dokonalejší, čím bude její chudoba přizpůsobenější jejímu cíli“ (ST II-II, q. 188, a. 7). Řády, které se starají o chudé nebo nemocné, k tomu nutně potřebují odpovídající materiální zázemí. Ale řádům, které se věnují kontemplaci a předávání jejich plodů, a zde myslí na dominikány, sluší chudoba oproštěná od zbytečných starostí. Pokud by církev chápala chudobu jen jako strategii k nalákání lidí, bylo by to pokrytectví. Zůstává ovšem pravdou, že chudoba církve musí být vidět. Jak jinak bychom mohli mluvit o chudobě jako o znamení církve? Co je to za znamení, které není vidět? Lidé jsou po právu nesmírně citliví na aroganci moci a bohatství. Její projevy výrazně znevěrohodňují církev. Paralyzují schopnost církve hlásat evangelium. Podobně jako všelijaký pobožně natřený šlendrián.

3. Chudoba, kterou nelze nikdy opomenout

L.: Přestože v nebi chudoba nebude, na tomto světě ji nikdy nelze opomenout. Sv. Pavel přijímá od prvního z apoštolů výzvu, aby vždy pamatoval na chudé. Když Ježíš říká: „Chudé máte mezi sebou vždycky, mne však vždycky nemáte stále“, už první část věty má svůj smysl. Když se podíváme na místa v Písmu, jako je podobenství o boháči a Lazarovi a o posledním soudu, anebo na výzvy k pozvání chudých ke stolu a k jejich k přijímání ve shromážděních, můžeme se ptát, zda není přístup k chudým jakýmsi prubířským kamenem, ne-li jednou z eschatologických zkoušek pro církev.

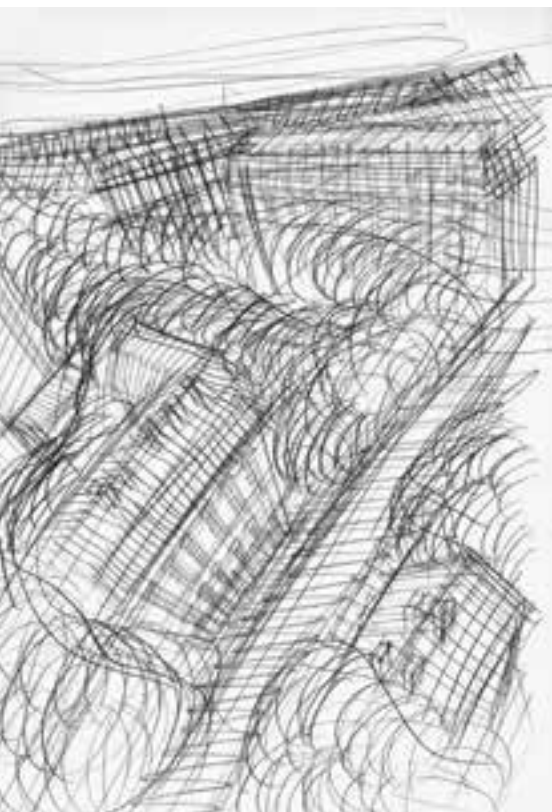
B.: Nemáme sice Ježíše fyzicky mezi sebou, ale máme před sebou jeho příklad. Nádherně to formuluje sv. Pavel: „Znáte přece štědrost našeho Pána Ježíše Krista, který se kvůli vám stal z bohatého, jímž byl, chudým, aby vás obohatil svou chudobou.“ Církev kromě učedníků na cestě pozemské pouti zahrnuje čekatele na nebe v očištění a hlavně svaté v nebi. Došli do cíle, protože dokázali odstranit ze své cesty všechno, co překáží lásce k Bohu i bližním. To by bez autentického ducha chudoby přece nezvládli.

L.: Láska k chudým a kvůli Kristu přijatá chudoba jsou výrazným prvkem v životě mnoha světců. Vzpomeňme na sv. Dominika, který žil velmi skromně a již jako student prodal své knihy pro chudé. Nebo na sv. Františka, který objímá malomocného. Na tomto činu je navíc vidět, že láska k chudým je projevem Boží milosti. Chudoba světců je tím nejlepším pokladem, stále se navršujícím vkladem na konto viditelnosti chudoby, kterým se církev může chlubit ke slávě své Hlavy: Kristus se sám stal chudým, miloval chudé, a ty, kdo jej chtějí následovat, zve, aby činili také tak.

B.: Chudoba připodobňuje křesťana k jeho Mistru. A zdá se, že chudoba je v procesu růstu do plné podoby Kristovy neopomenutelná. Dá se říct, že sama chudoba kristokonformní není? Že je to pouze ta chudoba, která napodobuje Ježíšův vztah k chudým?

L.: Láska k chudým je důležitější než samotná chudoba. Chudoba je nástrojem k tomu, aby se chudí stali našimi bližními. Bude-li církev takto žít, pak se nemusí bát, aby její chudoba byla otevřeně viditelnou. Bude-li motivována takto, bude žít opravdovou, kristickou, a tedy v plném slova smyslu křesťanskou chudobu. Chudoba se tak stane elánem, který církev povede ke svatosti. Než církev, mystické tělo, přilne plně ke své Hlavě, hrozí jí, že přilne ke stvořeným dobrům více než ke Stvořiteli. A proto je pro ni odpoutanost, jednoduchost, chudoba stálým očišťujícím nástrojem a láska k chudým znamením, že přikázání lásky bere opravdu vážně.

Milan Galia,
Skica (z výstavy Městské vize na KTF)

Oděv není nikdy nedůležitý

S Radkem Martinkem rozmlouvá David Vopřada

PhDr. Radek Martinek, PhD.
historik umění, kněz

Radku, jak má být podle Tebe vidět církev v dnešní společnosti?

Nebyl by to Pavel VI., aby nám výrokem o správné viditelnosti církve ve společnosti tak trochu „nezavařil“. Je v něm zřejmý apel na každého, kdo jedná ve jménu církve, aby nepodceňoval sílu vizuálních podnětů a jejich symbolického rozměru, protože takové vjemy působí intenzivně i na (post)moderního člověka, který skrze ně nějak rozumí nebo naopak nerozumí církvi jako celku, aniž by tato ovšem otevřela ústa. Velká část mezilidské komunikace – podle některých psychologů 67 % – totiž probíhá neverbálně a intuitivně. Součástí výpovědi je tak vzhled, postoje, mimika, gesta a v neposlední řadě i oděv. A církev toho vždy uměla využít, protože ze své podstaty se vždy pokoušela lidskými prostředky sdělit nesdělitelné, tedy křesťanské *mysterium*. Kristova vykupitelského díla a jeho svátostného působení v církvi a ve světě. Nedílnou součástí církevních (potažmo i státních či jiných) obřadů je tak dodnes jejich vizuální účinnost, která zcela mimořádným způsobem prohlubuje ideový základ, aby byl v krátkém okamžiku srozumitelný co nejširšímu publiku.

Jsi specialista na církevní odívání a liturgická roucha, a tak se nabízí otázka, jakou roli v tom má právě oděv?

Podle předního teoretika módy a odívání Jamese Lavera není oblečení nikdy nevýznamné. Naopak, oděv má vždy svůj význam a ten se z převážné části vymyká našemu vědomí. Oděv patří k lidské komunikaci stejně jako slovo, je neméně důležitý a svou výpovědí ho dokonce předchází. Podle Sirachovce je k životu potřeba „*voda, chléb a oděv a dům, kde se lze ukrýt*“ (Sir 29,21). Oděv tak patří k základním jistotám člověka, protože ho chrání nejenom před nepřízní počasí, ale poskytuje mu i bezpečí, formuje intimitu a dodává důstojnost. V oděvu se projevuje i to, jak se člověk sám chápe, zda ho řeší příliš či nikoliv a jakým způsobem. To vše má výpovědní hodnotu.

Dobře, hovoříš o oděvu v obecném významu, ale co šat kněží, představitelů církve?

Stavovský kněžský oděv má za sebou dlouhou historii. Souvisí s tím, jak se prohlubovala nauka o kněžské službě jako specifickém úkolu (později dokonce chápaném jako svátostné znamení) uprostřed křesťanské komunity. V kněžském oděvu se odráží sebepojetí jeho nositele, tedy jak sám sebe a své povolání chápe. V prvních staletích mělo na kněžství největší vliv mnišské hnutí. Zvláštní oděv měl mnicha chránit před ním samotným i před světem. Jeho jednotlivé součásti jej měly upozorňovat na nutnost bdělosti a stálého duchovního boje. To nakonec vyústilo do určité exkluzivity kněžského stavu, který se od raného středověku začal programově vzdalovat od většinového věřícího lidu, aby vytvořil stav dokonale od lidu oddělený, v terminologii Tridentského sněmu „*segregatus a populo*“. Viditelné znamení zasvěcení mělo ve středověku člověka chránit (připomeňme „*Nevztáhneš ruku na Hospodina pomazaného!*“), proto byla tonzura, specifická úprava mužských vlasů, důležitějším znamením než vlastní oděv, který měl být podobně jako u mnichů šatem chudiny. Kněžský šat charakterizovala střídmost v barvách, střihu i materiálu. To podle mě platí stále. Mnišské tendence prosazovaly jeho délku až ke kotníkům, tj. *ad talum*, odtud pojem talár. To ale nebylo praktické, protože světský kněz spravoval velké území a musel za svými farníky často vyjíždět na koni. Na tapisérii z Bayeux z 11. století má kněz suknicu nad kolena,

Kněžský oděv není
divadelní kostým.
Jeho rozumné použití
je tou „správnou
viditelností“ církve.

stejně jako ostatní muži, ale o to zřetelnější má tonzuru. Mnišské tendence se nakonec v církvi prosadily. Oděv měl být tmavý a dlouhý, ale vždy existovala varianta uzpůsobeného, praktičtějšího šatu světského. Důraz na duchovenský šat – kněžský talár – se prosadil ve větší míře až po Tridentuském koncilu, to ale už podstatně ustoupila praxe tonzury. Mimochodem označení *talár* ve střední Evropě z katolického slovníku více méně mizí s reformací, která si toto slovo přisvojila pro oděv svých kazatelů. V katolickém prostředí se začne víc užívat označení *sutana* a od konce 2. poloviny 19. století narůstá výrazně četnost užití slova *klerika*, patrně v souvislosti s radikálním utužováním kněžské disciplíny po Prvním vatikánském koncilu.

Význam kněžského oděvu je tedy historicky nepopíratelný, ale jak se má kněz odívat dnes? Mohou tomu dnešní lidé porozumět?

Staré rčení říká, že největší okrasou kněze je pokora. Musím ale dodat, že pokora musí být dobře zažitým životním postojem, a nikoliv pouze dobře osvojenou divadelní rolí. Podobně i kněžský oděv nesmí být jen jakýmsi divadelním kostým, kterým se snažíme oklamat sebe a okolí. Stávající klerický oděv přizpůsobený civilnímu odívání – tzv. *clergyman* (včetně tzv. *kolárkové košile*) – by dnes v naší sekulární společnosti měl být nošen s velkým taktem a ohledem vůči lidem, ke kterým kněz přichází. Dokáže totiž brány otevřít i zavřít. Dnešní podoba kněžských košil vychází z anglikánského prostředí, samotný kolárový kaučukový límec zdomácněl u katolíků až v 70. letech 19. století díky anglokatolicismu. Ve shodné podobě, někdy v odlišné barvenosti, používají takových košil i služebníci řady evangelických církví, a to včetně žen. Postupně se stal spíš obecným odznakem duchovenské hodnosti, než že by odkazoval ke katolíkům. Sutana či klerika je dnes především oficiálním oděvem pro vykonávání církevních funkcí, tedy především oděvem do chrámu než pro společenské příležitosti. Všednodenní užívání sutany se mi nezdá důstojné. Sutana a gulášek nejdou prostě dohromady.

Ale znovu připomínám: kněžství jako duchovní charisma nezávisí jen na nějakém vnějším atributu. Ve svém služebném rozměru by z našeho jednání mělo být v každém případě patrné – především v ohledu ke starším, galantností a úctou k ženám. Z duchovních by měla být patrná jistá noblesa. Humpoláctví a grobiánství se nesmí schovávat za jakýkoliv z atributů kněžského stavu. Duchovní zavření do komunistických kriminálů v 50. a 60. letech takovou noblesu podle mnoha svědectví měli a ostatní vězni to na nich snadno poznali, protože jejich kněžství bylo jinde než jen v šatech. Ve stejné době ale jiní duchovní ve velkých kolárech seděli v předních řadách kolaborantských schůzí a sněmů, aby pomohli vytvářet dojem, že naše církev je stále svobodná. Dobře známým prototypem takového kolaboranta byl Josef Plojhar (zvaný *tavariš č pop*), jenž – oblečen jako katolický duchovní – neslavně skončil na sovětské ambasádě...

Stejně nepřijatelná jako nedbalost je podle mého i opačná situace, tedy přesprávný zájem. Kněžský oděv má být z kvalitního materiálu a praktického padnoucího střihu – na tom by se nemělo šetřit, ne však proto, aby nositel svou marnivostí sledoval jakési módní trendy, ale spíš proto, aby takový oděv vydržel při dobré údržbě bez dalších investic celá léta. To byla zásada, kterou uplatňovali benediktini, františkáni, jezuité i reformní kněžská společenství jako např. sulpiciáni v Paříži. Znovu připomínám: kněžský oděv není divadelní kostým nebo něco podobného a nelze strpět, aby se jím stal. Jeho rozumné použití je závazkem a svědectvím, je tou „správnou viditelností“ církve.

A co samotná liturgie?

Rodící se křesťanská liturgie dokázala nebývale využít smyslu člověka pro obřadnost. Vědomě však odmítla teatrální triumfalismus císařských obřadů, ale i nesnadnou srozumitelnost židovské bohoslužby. Jednoduchost a prostota Kristových kněžských gest a modlitby nad chlebem a vínem měla svou vlastní sílu. Čím více se však mladá církev otvírala světu, tím víc do sebe liturgie absorbovala podněty z okolí. Od doby středověkých bojů

o investituru získávaly symboly duchovní moci stále více rozměr jurisdikční a mocenský, stejně jako ceremoniál králů nabýval charakter takřka svátostný. Během francouzského období odpovědělo papežství na ztrátu skutečné moci zdůrazňováním větší reprezentace, vše potom zúročilo renesanční papežství i potridentská církev i její sebepojetí jako „církve vítězné“.

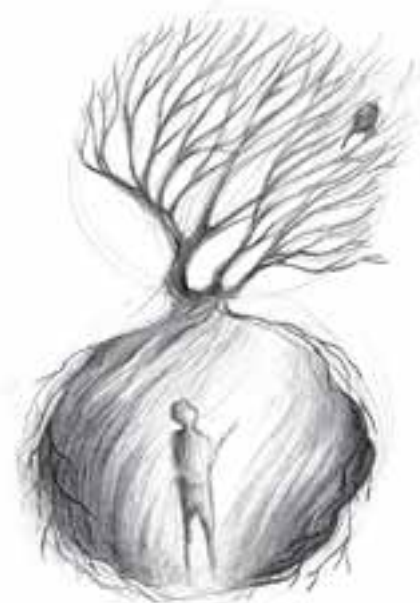
Dnešní společnost je ale přeplněna vizuálními podněty, které na člověka útočí ze všech stran a podobně jako smog zamořují naši mysl. Jednoduchost, prostota a ušlechtilost oděvu jak liturgického, tak i obecně duchovenského, stejně jako samotného jednání (opět v obou rovinách) jsou v postmoderním chaosu velmi účinnou formou hlásání. Jde zkrátka o pravdivost i všech vnějších projevů církve.

Chceš tedy říci, že právě prostota a střízlivost má provázet i současné liturgické projevy církve?

Myslím, že dnes v žádném případě není na místě nostalgie. Nemusíme se jen ohlížet zpátky a vzpomínat na časy, které se už nevrátí. Liturgie se musí zbavit vnější okázalosti a levného triumfalismu, jehož se snadno dopouští lidé bez historického povědomí, estetického vnímání a smyslu pro symbolické čtení a vyznění takových aktivit. Nesmíme zapomenout, že během 20. století došlo k nebývalému posunu ve vnímání tradičních forem ceremoniálu. S určitou „náboženskou scénografií“ a její emocionální účinností počítaly všechny totalitní režimy, např. nacistické Německo nebo stalinistické Rusko. Dokonale propracovaná veřejná shromáždění demonstřující jednotu, sílu a s nimi spojenou odhodlanost měla nepochybně také pro účastníky i zjevný „náboženský“ rozměr. Čím více se však diktátoři snažili obklopit aureolou božstva, tím účinnější byla prorocká proměna stylu vizuální komunikace římských biskupů po skončení druhé světové války, kdy postupně odložili všechny monarchistické rekvizity „církve vítězné“ ve prospěch více autentického a srozumitelnějšího *pastýřského* stylu.

Anežka Bartošíková,

Sometimes days are extra dark

Klára Krásenská,
To the light

Kostel jako zrcadlo teologie i společnosti

Ing. arch. Mgr. Norbert Schmidt
architekt a vedoucí CTU KTF UK

S Norbertem Schmidtem rozmlouvá Milan Pech

MP: Nedávno jsem měl v tzv. Skalním chrámu v Helsinkách pocit, že jsem konfrontován s nějakým pranáboženským prostorem. Bylo to barvou skály, do které je vytesaný, horním rozptýleným světlem, výbornou akustikou, monumentalitou a zároveň intimitou. Uvědomil jsem si, že vnější stránka chrámové architektury i její interiér mohou k člověku promlouvat, a začal jsem uvažovat nad tím, nakolik se něco takového daří církvím u nás. Nabyl jsem dojmu, že příliš ne.

NSch: Nedaří! Vidím to stejně.

Našel by se mezi českými kostely příklad současné sakrální architektury, která dobře funguje dovnitř i ven?

Začnu zeširoka. Na jednu stranu tu máme handicap padesáti let totality nacismu a komunismu, kdy byla tradice potřebných debat téměř zcela přetřhána. Na druhou stranu jsme už třicet let po sametové revoluci a svalovat současnou chudou debatu o sakrální architektuře na komunisty je až trapné. Pro řadu lidí je dnes bohužel církev navíc jakýmsi útočištěm, vybájeným ostrovem spásy pro uprchlíky před složitostí současného světa. Vždyť mnozí se ještě ani nevyrovnali s modernitou! Těmto věčným nostalgikům v hlavě stále straší třeba gotika, po které už podle nich nastává jen úpadek. Nutno dodat, že současná akcelerace a míchání různých životních konceptů skutečně vyvolává závrať skoro u všech a každý hledá, kde se chytnout zábradlí. Společnost i církev procházejí fragmentarizací. Většinu našich současníků navíc hovory, jako je ten náš, vůbec nezajímají. Sám mám jistotu jen jednu: různé formy regresivních a často politicky kontaminovaných historismů do budoucnosti nevedou. Za této situace jsou snahy žít křesťanství tady a teď a najít k tomu adekvátní výraz v umění a architektuře opravdu těžkým úkolem.

A teď to ještě „zesložitím“. U kostela je důležitý jak vnějšek jakožto určitý signál do okolí, tak také vnitřek jako vlastní místo posvátného setkání. A uvnitř jde ještě o to, jak umíme prostor užívat, jak s ním umíme – třeba liturgicky – pracovat, jak v něm zkrátka dokážeme dnes žít. Prostor nemusí být například bílý a prázdný, aby byl současný. I barokní kostel může působit „moderně“, i v něm můžete mít pocit současného kostela nebo lépe řečeno: pocit kostela naplněného současným náboženským životem. Jsme možná v jakémsi bodě nula, kde již nelze jednoduše resuscitovat některé vybrané staré formy. A zároveň má málokdo odvahu vzít vážně starou architekturu se vším, co nabízí, a nové architektonické postupy a obojí rozvinout, proměnit na základě opravdové tradice, současné liturgie a aktuálních potřeb. Často jsme jakoby skřípnutí starou matérií a různými (staro)novými ideologiemi zároveň. Kostel není vlastně žádná monofunkční stavba. Existuje celá škála liturgických dějů a také činností, které se dají integrovat, aniž by se popřel jeho „sakrální“, tedy existenciálně výjimečný charakter.

Ale vy jste chtěl konkrétní příklady současné kvalitní sakrální architektury... Po pravdě, raději se rozhlížím v zahraničí. Například děkanský kostel Nejsvětější Trojice v Lipsku je z městotvorného hlediska výjimečnou stavbou. Poučné jsou aktuální debaty kolem přestavby interiéru katedrály sv. Hedviky v Berlíně. A vynikající je koncept víc jak sto kilometrů dlouhé poutnické cesty do mariánské Talpy v Mexiku, kde jednotlivá zastavení projektovali skvělí umělci a architekti jako Aj Wej-wej, studio Elemental nebo Dellekamp Arquitectos.

Mně se líbí trapistický klášter Matky Boží v Novém Dvoře. Jeho architektura naplňuje potřeby řádového života, zároveň je výborně zakomponovaná do okolního prostředí. Překvapilo mě, jak bratři uvažovali o architektuře kláštera z perspektivy staletí a jak si z těchto důvodů přáli, aby ho projektoval britský architekt John Pawson.

Opatství Nový Dvůr rád uvádím jako učebnicový příklad toho, kdy je komunitě, tedy investorovi, jasné, co chce, a tak si zvolí dobrého architekta, s nímž se chce vydat na cestu. Následoval ovšem dlouhý dialog, než se stavba realizovala. Zárukou dobrého výsledku totiž není jen dobrý architekt, ale především kompetentní zadavatel. A právě ten je dnes v církevním prostředí vzácný, skoro bych řekl vyhynulý druh. Podobné problémy ale nemá jen církev, ty má dnes i státní správa na všech úrovních. Nicméně dobrý hospodář a dobrý stavitel je jediná konstelace, která vede k dobrému cíli.

Tady z vás mluví také zkušenost architekta?

Jednoznačně. Ale my jsme měli v AP ateliéru Josefa Pleskota většinou štěstí. Byť to byly – a to je také příznačné – zatím samé relativně malé projekty. Vždy za nimi ale stála velká energie, hodiny a hodiny spoluvymýšlení a maximálního nasazení konkrétních iniciátorů. U studentského kostela Svaté Rodiny v Českých Budějovicích to byl tehdejší neúnavný kaplan Josef Prokeš, projekt proměny pražského kláštera dominikánů by nebyl možný bez bratrů Benedikta Mohelníka a Filipa Boháče. A nový oltář uvnitř Plečnickova vinohradského kostela vybojoval farář Jan Houkal.

Jak je tomu v zahraničí?

V Itálii, Francii, Německu nebo USA jsou podstatně dál v debatách o tom, co je to současný kostel. V 60. letech se například vášnivě diskutovalo, zda je adekvátní sociální formou tzv. multifunkční kostel. Nakonec se ukázalo, že není. Lidé potřebují budovu, která symbolizuje identitu, domov a hloubku tradice. Výsledkem těchto debat byl ale i zostřený smysl pro různé současné formy adekvátního používání chrámového prostoru. Vědomí, že vlastním prostorem Božím je liturgie a že do kostela patří i přednáška, dětský program nebo koncert. Aktuálně se debatuje o úpravách navazujících na Druhý vatikánský koncil. Mnoho adaptací liturgického prostoru bylo totiž šito horkou Jehlou a teď se volá po oprávněné revizi, která ale nespočívá v rekonstrukci stavu z 50. let. Například v pařížské katedrále Notre Dame se od roku 1970 podoba nové menzy a celého hlavního oltářního ostrova měnila nejméně třikrát.

Z vašeho článku o čtyřech pražských prvorepublikových kostelech jsem pochopil, že chrám sice může dostat moderní formu jako Sv. Václav ve Vršovicích od Josefa Gočára, ale ve skutečnosti zůstává spoutaný tradičním uspořádáním liturgického prostoru.

Svatý Václav je příklad kostela, který sice vypadá moderně, ale není vybudován tak, že by se jeho formy odvíjely z hlubokého dialogu soudobé liturgie a architektury. Ve skutečnosti je založen na starém schématu, který je podélně orientovaný, trojloďní a kulminuje v oltáři umístěném na „kopci“, kam farář vede šik věřících. Je progresivní jen vnější formou, zatímco uspořádání a užívání prostoru je zakleté v minulosti. Dokonce bych řekl, že je až příliš dokonalým strojem na tehdejší liturgii, který – paradoxně na rozdíl od opravdových barokních a gotických kostelů – dnes jen těžko přizpůsobujeme současným bohoslužebným požadavkům. Přesto se samozřejmě z hlediska dějin architektury jedná o prvotřídní stavbu!

Jak ukazují také jiné stavby, funkcionalismus byl nejednou funkcionalismem jen podle jména.

Před lety jsem měl příležitost v ateliéru Ladislava Lábusa spolupracovat na renovaci Paličkovy vily na pražské Babě. Obtíže byly analogické. Bytové domy z 19. století nebo stavitelské vily z počátku 20. století se dají lépe

Anežka Bartošková,
Melancholy

přizpůsobit dnešnímu životu a potřebné modernizační zásahy nemusejí být přítom nijak drastické.

Navíc, dobře používat vnitřní prostory kostela je specifická disciplína, jejíž znalost uvadá. Příliš často převládá tu horší, tu mírnější forma jisté smrtelné muzealizace. Dobře zacházet se sakrálním prostorem je dnes úkol i pro architekta, a musím říct, že mě přemýšlení a praktické pokusy v tomhle směru hodně baví.

Jak to myslíte?

Starat se o liturgický prostor je jako starat se o park. Musíte přemýšlet v dlouhodobějším horizontu, sázet stromy s předstihem a navíc s vědomím celkové vize parku, který se v čase neustále proměňuje. Stromy a keře neustále rostou a také umírají, musíte včas dbát o to, aby skupina stromů byla stále skupinou stromů a mýtina byla pořád prázdnou prosvětlenou mýtinou. Časem poznáte, které části parku jsou v kterou dobu nejkrásnější, kam a jakou cestou poslat návštěvníky na procházku a kde sám spočinout. Liturgický prostor potřebuje stejnou promyšlenou kontinuální péči. Tím, že se postaví barák, teprve všechno začíná.

Dalším aspektem je proměnlivost atmosféry kostela v návaznosti na čas a na druhu činností. A ta kombinace je nekonečná: málo a hodně lidí, slabé a silné, umělé a denní světlo, vůně kadidla nebo svíce a především zvuky, hudba, která otevírá další, úplně jiné světy. K tomu přidejme ještě barvy, obrazy, roucha, zkrátka celou vizuální složku, s níž se dá doslova kouzlit. A církev tohle v minulosti bravurně uměla. Najednou tu před sebou nemáte jeden kostel, ale několik rozdílných chrámů, které před vámi v čase vyvstávají. Vnímání prostoru totiž zásadně ovlivňuje děj, který se v něm odehrává. V tomto smyslu mě aktuálně fascinuje otázka: Kolik prostorů se vlastně vejde na jedno místo?

Ve zmiňované stati jste také uvedl, že kostelní stavba vždy odrážela ekzeziologii té které doby, sebepochopení křesťanů a celé společnosti. Jak tomu rozumíte?

Snažím se na uvedených příkladech realizací, které vznikly v Praze kolem roku 1930, mimo jiné ukázat, že vedle sebe koexistovalo několik značně rozdílných představ o tom, co je „správné křesťanství“. Arcibiskupský seminář s kostelem sv. Vojtěcha pro mě představuje institucionální antimodernistickou pevnost. Janákův Husův sbor, modlitebna Církve československé husitské na Vinohradech, je zase příkladem splašeného levicového, navíc podivně nacionálního křesťanství. Gočárův Sv. Václav přes všechnu mou kritiku představuje poměrně úspěšný pokus dohnat novou dobu. Nejhlubší snahu o vnitřní proměnu liturgického prostoru ale ztělesňuje Plečnikovo Nejsvětější Srdce Páně na náměstí Jiřího z Poděbrad, bytí je zahalené do historizujícího hávu.

K tomu si přidejte ještě jeden antikostel, národní a později i explicitně ateistický chrám: nepřehlédnutelný Národní památník na Vítkově, nikoli náhodou také naplánovaný na prahu 30. let. Architektonicky je to skvělá stavba. Nejdříve to měl být pomník legionářům, který ale komunisté přebudovali na bolševickou Walhallu, kde davům ukazovali relikvie svého nejdůležitějšího „hrdiny“. Jak známo, Klement Gottwald jim tam ale brzy shnil...

A teď odpovím ještě protiotázkou: Jak se v budoucnosti budou vykládat naše stavby? Jakou zkušenost načerpají naši potomci z toho, že se v Praze za posledních třicet let vlastně nepostavily žádné nové kostely, které by byly co do kvality a existenciálního nasazení srovnatelné s Gočárovým, Janákovým nebo Plečnikovým chrámem?

Hm, tak to fakt nevím... Děkuji za rozhovor.

Klára Krásenská,
Rendered 1

↑ Michal Jírovec,
Ráno ve Stromovce

↓ Anežka Bartošíková,
In the safest place

Umělecká tvorba studentů

Mnozí studenti Katolické teologické fakulty se nezajímají o výtvarné umění pouze teoreticky v rámci výuky svého oboru. Někteří jsou také aktivními umělci, kteří ve volném čase reflektují svůj vnitřní život i vnější svět skrze vlastní uměleckou tvorbu. Barevná příloha aktuálního čísla Doxy přináší ukázky jejich prací. Konkrétně se jedná o díla Bc. Anežky Bartošíkové (studentka Dějin křesťanského umění), Mgr. Milana Galii (absolvent Dějin křesťanského umění), Michala Jírovce (student Dějin křesťanského umění), Bc. Kláry Krásenské (studentka Dějin evropské kultury), Bc. Marka Kulhavého (student Dějin evropské kultury), Mgr. Dominika Šipra (absolvent Dějin křesťanského umění) a Mgr. Daniela Verneru (doktorand oboru Církevní a obecné dějiny).

↓ Anežka Bartošíková,
Long live the king

↑ Dominik Šipr,
Kostel sv. Markéty v Šonově

↓ Michal Jírovec,
Tisícero sluncí

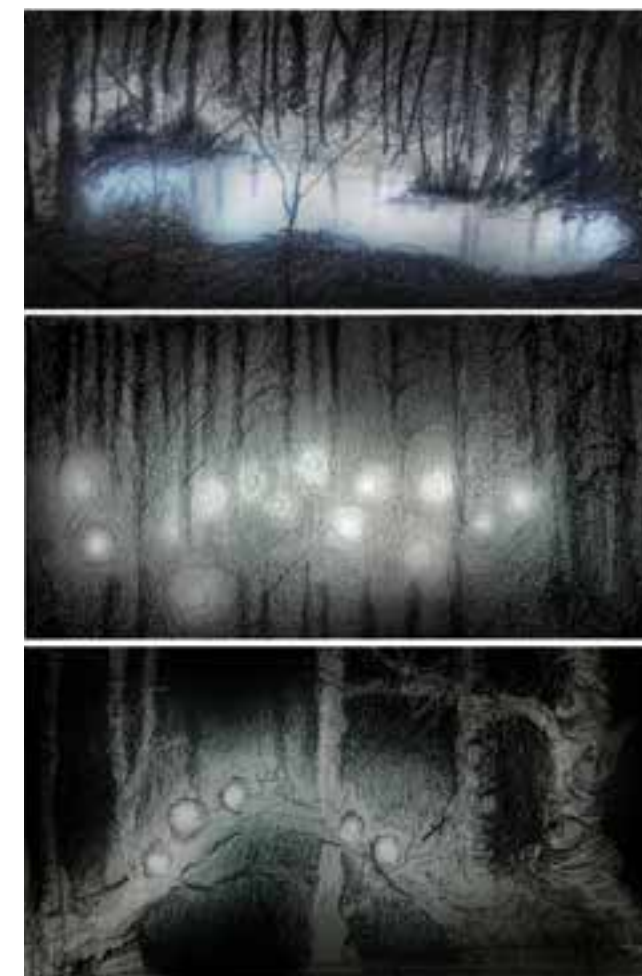
↑ Daniel Verner,
Praga 1961

↑ Anežka Bartošíková,
You know they are there

↑ Klára Krásenská,
Stromy růžový 2

→ Klára Krásenská,
Lesy 2

↓ Milan Galia,
Stromy na břehu Labe

↑ Daniel Verner,
Miss Gramophone

Studium pro mě bylo Božím darem, který mi změnil život

S Lubošem Palatou rozmlouvá Marie Opatrná

Luboš Palata je český novinář, který se specializuje na evropské a středoevropské dění a českou zahraniční politiku. Získal několik novinářských ocenění, včetně ceny Ferdinanda Peroutky. Je absolventem politologie na Univerzitě Karlově a aplikované etiky na KTF UK.

Jste velmi úspěšný novinář, který o pracovní vytížení jistě nemá nouzi. Co vás tedy vedlo ke studiu na KTF? A proč jste si vybral právě aplikovanou etiku?

Protože mluvíme o teologické fakultě, tak řeknu, že jsem si to nevybral. Tehdy bych řekl, že to byla náhoda. Po dvou letech na Katolické teologické fakultě to ale považuji za Boží zásah. Prostě jedete na výlet na Sázavu a napadne vás, že už jste dlouho nebyl v Sázavském klášteře. A tak jdete do kláštera a tam si hezky popovídáte o sv. Prokopovi. A cestou ven na stolku uvidíte ležet letáček KTF, ze kterého se dovíte o kombinovaném studiu. A napadne vás, že by to šlo zkusit. Ale pak zjistíte, že klasické přijímací zkoušky v červnu již proběhly. Boží hlas vám ale napoví, abyste ještě zkusil zavolat, zda by to přece jen ještě nějak nešlo. A ono jde, protože se koná druhé kolo přijímacího řízení v září. Studium probíhá o sobotách, což byl můj jediný volný den v týdnu. A lze navázat na bakalářský titul z 90. let, kdy při plné práci v Mladé Frontě se již pokračující prezenční magisterské studium nedalo zvládnout. Takže i z tohoto hlediska je to dobré.

Přečtete si doporučené knížky, ale pořád vůbec nevíte, do jakého prostředí to vlastně vstupujete. Jdete na přijímačky s takovým obrovským respektem, jako když navštívíte nějakou zcela neznámou zemi nebo jinou planetu. Především, že jsem nebyl věřící, pouze moje manželka. Já jsem ji do kostela pouze někdy odvezl a počkal na ni.

Vy si v rámci přijímací zkoušky vytáhnete text v angličtině, který vám dají přeložit. Text je o rozdílu mezi gender a pohlavím, o problematice transsexuálů a transgender lidí a tak. A z textu vás zkouší řádová sestra...

Takže to pro vás bylo překvapení?

Překvapení... No, řekl jsem si, že to asi nebude úplně jiná planeta, že tam možná taky bude kyslík, bude možné tam žít i studovat. A po velmi příjemných přijímačkách, k nimž jsem si přečetl literaturu, která mě bavila, jsem vstoupil do této řeky jako člověk téměř nepolíbený jak křesťanstvím, tak celým tímto prostředím.

Ty dva roky na fakultě mi zachránily život. Bylo to totiž na vrcholu migrační krize a v té době mi mnoho kolegů z novin zhnědlo před očima. Nemyslím si, že jsem nějaký „sluníčkář“, ale jsem člověk, který se snaží humanitně přemýšlet, má na piedestalu T. G. Masaryka a usiluje brát každého z uprchlíků především jako člověka, ne jako číslo. Najednou jsem se v rámci novin ocitl v prostředí, v němž jsem neměl co dělat, byl jsem tam skoro osamocený. Ale jiné místo v novinách se hledalo těžko a víc než další dva roky. Cítil jsem se tam skoro jako bílá vrána. Bylo to strašně těžké období.

Na fakultu jsem chodil každou sobotu jako do duševních lázní. Protože drtivá většina mých spolužáků, ale i křesťanské myšlení, které jsem objevoval, a křesťanský postoj ke světu mi dodávaly sílu vydržet těch zbylých šest dnů. A pak ještě jedna úžasná věc, kterou miluju a pro kterou novinářinu dělám tak rád. A to, že se prostě dovídáte něco úplně nového. Když se mě okolí ptá na mé studium, vždy říkám, že jsem nelitoval jedině soboty, kterou jsem na KTF strávil.

Daniel Verner,
Sídliště

Neměl jsem pocit, že se tam dovídám něco zbytečně a že je to ztracený čas. Do školy jsem se opravdu těšil, dala mi opravdu moc. Najednou jsem se dokázal na tytéž věci dívat z jiného pohledu, někdy úplně opačného než dosud. Panovala tam ale velmi svobodná atmosféra a pro mě nečekané spektrum názorů. Nebyla to žádná katolická dogmatika, ale překvapivě svobodná diskuze. Alespoň pro člověka, který do té doby netušil, co se může učit na KTF. A setkal jsem se s vynikajícími lidmi, jak vyučujícími, tak spolužáky. Opravdu to byly dva roky nádherného studia.

Teď jste mě předběhl. Chtěla jsem se zeptat, jestli vás studium nějak ovlivnilo. Ale ovlivnilo nějak i vaši práci? Během přípravy na rozhovor mi došlo, že jsem se nikdy nezamyslela nad tím, zda víra ovlivňuje novinářinu.

Určitě. Já mimo práci pro česká média pravidelně píšu do polského deníku *Gazeta Wyborcza*. Ti, kteří znají polskou realitu, vědí, že *Gazeta Wyborcza* rozhodně není religiозní deník. A v některých postojích s polskou církevní hierarchií tyto noviny dokonce válčí. Musím říct, že jsem se díky studiu na některé problémy, kde jsem vlastně byl se svými polskými kolegy zajedno, najednou dokázal podívat i z té druhé strany. Nebylo to tak, že bych odvrhl jejich názory a automaticky přijal názory těch, které *Gazeta Wyborcza* kritizovala. Studium mi prostě rozšířilo spektrum.

A musím říct, že jsem začal víc uvažovat o věcech, o kterých víte, že ne vždy jsou v pořádku, ale zas tolik o nich nepřemýšlíte. Například o umělé reprodukci, počátku lidského života i jeho konci. Nebo o tom, jestli opravdu stíháme rozvoj technologií podchytit právně tak, aby se nestal větším nebezpečím než větší nadějí. Konkrétně včera jsem narazil na článek o Stephenu Hawkingovi. Před smrtí ještě varoval před nebezpečím možného vzniku umělých „superlidí“. Toto téma jsme v několika různých předmětech poměrně intenzivně rozebírali. Bavili jsme se o tom, kde je ta hranice a jaké hrozí nebezpečí, když ji člověk přestoupí. Myslím si, že díky studiu jsem nyní schopen přemýšlet o některých etických problémech víc do hloubky než dřív. Což je pro novináře nepochybně velké plus, alespoň pro takového, který usiluje být skutečným novinářem.

Ve vašem životopisu se lze dočíst, že jste v roce 2002 získal cenu Ferdinanda Peroutky, kterou dostanou ti, kteří prokážou naprostou bezúboňnost, vysokou mravní integritu, osobní zodpovědnost za společenské důsledky svého publicistického působení atd. Určitě jste tedy o těchto zásadních věcech přemýšlel již před studiem. Vázalo se vaše ocenění k nějakému konkrétnímu tématu, které jste zrovna zpracovával?

V té době jsem prožíval úžasné období, kdy jsem několik let působil jako zahraniční zpravodaj, sídlil jsem v Bratislavě a měl jsem na starosti celou střední Evropu. Další dva roky jsem pak pracoval jako zástupce šéfredaktora v deníku Pravda. Ta cena byla spojena s tím, jak jsem tehdy psal o střední Evropě, takže o tématu, o kterém nyní píšu už přes 25 let. Vždycky jsem se snažil přemýšlet o tomto regionu jako celku, porovnával jsem naše strasti i slasti s tím, jak žijí lidé v okolních státech. Takovým způsobem tu mnoho lidí nepsalo. Novináři často naši situaci, především politiků, zkreslovali, dokonce záměrně o ní lhali. A já jsem se snažil pravdivě popsat, kde se vlastně nacházíme. Porovnání s okolním prostředím vám totiž poskytne racionální základ, díky němuž můžete něco tvrdit nebo oponovat těm, kteří o nás či o našem okolí lžou.

Nyní ale jsem jako ten, kdo o střední Evropě píše dvacet pět let, hodně smutný. Protože to, co jsem svým psaním podporoval, tedy spolupráce stře-doevropských zemí – Visegrád, má najednou úplně opačný tah. Už to není spolupráce zemí usilujících stát se svobodnějšími a demokratičtějšími, stát se součástí nejlépe fungující a demokratické části světa, která svým občanům poskytuje největší práva a zajišťuje jim z mého pohledu nejlepší život. Dnes tato střední Evropa naopak demokracii když ne likviduje, tak omezuje. Vymezuje se nesmyslně vůči svým partnerům v západní Evropě. Staví se do role, že je lepší, byť fakta dokazují opak. Ukazuje se, že nám tady bují malí

Daniel Verner,
Hamlet

Daniel Verner,
bez názvu

diktátoři, kteří připomínají období mezi světovými válkami, jež střední Evropě nepřineslo nic dobrého. Takže to je taková moje cesta od radosti z Peroutkovy ceny ke smutku nad milovaným regionem, který mi tu cenu vlastně přinesl.

Na začátku tohoto roku jste vydal článek „Poctivá novinářina je na odstřel v celé střední Evropě“. Jak vnímáte roli žurnalistiky v nových médiích, ale i v nyní velmi diskutované svobodě slova? Má tradiční žurnalistika před sebou ještě nějakou budoucnost?

Doufám, že ano. I proto, že je to věc, která pro mě znamená víc než povolání. Není to vydělávání peněz, ale způsob existence. Já na elektronická média nenadávám, protože je to úžasný způsob, jak se dostat co nejbliž čtenáři. Velký průšvih ale je, že naše práce je k dostání zadarmo a lidé si na to zvykli. To si zažili i muzikanti. Ale my novináři na rozdíl od nich nemůžeme pořádat festivaly a koncerty. Takže máme problém si tou prací „zadarmo“ vydělat na živobytí.

Ale pořád tady jsou ostrůvky, kde za svou práci dostanete slušně zapláceno. O něco hůř se ale dělají některé druhy novinářiny, například poctivá investigace, která je asi nejdražší. My zahraniční jsme ale druzí nejdražší. Potřebujeme jezdit po světě, dělat reportáže, někdy být i na stálém zahraničním postu několik let. To už vám dnes v českých tištěných médiích asi nikdo nezaplácí. Ale není to tak, že tradiční novinářina úplně mizí. Já tvrdím, že opravdu poctivá novinářina je jako šit boty ručně.

Neznamená to, že můžete konkurovat těm, kteří vyrábí lepené tenisky. Ale pořád tu jsou lidé, kteří ocení krásnou ruční práci, již by řemeslo mělo být. Ne uměním, tím novinářina není, ale poctivým řemeslem. A když se dělá dobře, tak vyžaduje námahu, čas a znalosti. Novinářů, kteří se této novinářině budou věnovat, nebude moc, ale pořád zůstávají a zůstanou. A je na lidech, aby když k tomu ty prostředky mají, si raději koupili ručně šité boty než lepené tenisky, tedy informace, které jsou skoro nebo zcela zadarmo na internetu.

A ovlivnilo studium i váš osobní život?

Studium mi poskytlo ještě jeden klíčový moment, který jsem tady nezmínil. Díky němu jsem se stal věřícím, mám za sebou křest, znovu jsem se musel oženit, před Bohem, s toutéž ženou. Obrovským impulzem pro mě bylo postní ztišení v Novém Dvoře, které jsem absolvoval s fakultním kaplanem Dr. Vopřadou a skupinou studentů.

Já jsem tam jel ještě jako ateista. Když jsem měl za sebou těch šest klášterních modliteb a mší, přišel jsem za naším kaplanem a říkám mu: „Pane kaplane, já jsem tady jako ateista. Nekazím to? Nemohl byste mě pokřtít, aby to ten další den už bylo v pořádku?“ (smích) Říkal, že ne. Ale pak následoval rok přípravy na křest, včetně úžasné svatovítské katedrály, kde jsem se stal katechumenem. Tenhle rok mě o Velikonocích čekal křest, dva týdny poté svatba, pak odevzdání diplomky, státnice. Takže já opravdu můžu říct, že mi studium změnilo život.

Myslím si, že by se veřejnost měla více informovat, že na KTF může přijít člověk jako já, nevěřící. Nemusí nutně skončit jako pokřtěný křesťan, ale samozřejmě může. A i kdybych k tomu nedospěl, tak jsem přesvědčený, že studium aplikované etiky může člověka, který přichází zvenku, opravdu velice obohatit. Protože mu otevře tento nový svět, nový vesmír. Svět, v němž – když chcete – na vás čeká setkání s Bohem. Já si proto myslím, že KTF je zázračné místo.

Daniel Verner,
Úspěšný spisovatel

O fenoménu sexuálního zneužívání duchovními

ThLic. Marek František Drábek, DiS,
teolog, kněz, premonstrát

S Markem Drábkem rozmlouvá Karel Sládek

Jste studentem doktorského programu katolické teologie na KTF a píšete disertační práci na téma „Fenomén sexuálního zneužívání dětí a reakce na něj v duchovním životě“. Proč jste si zvolil toto sice aktuální, ale rovněž náročné a pro někoho kontroverzní téma?

Vlastně bych řekl, že téma si zvolilo trochu mě. Při duchovním doprovázení a pastoračním poradenství jsem se začal s tímto tématem setkávat a postupně jsem si uvědomil, že sexuální zneužívání není něco neobvyklého, ale naopak zkušenost mnoha, ale jak ve společnosti, tak v církvi se o něm mlčí. Církev by podle mého názoru mohla prorocky pozvednout hlas a nabídnout z pokladů, které jsou jí svěřeny, prostředky, které mohou pomoci při integraci takovéto zkušenosti do životního příběhu obětí.

Téma si tedy zvolilo vás na vaší duchovní cestě. Jaká vlastně byla vaše formace ke kněžství a k řeholnímu životu?

Do kláštera jsem vstoupil v roce 1996, a když se zpětně dívám na naši formaci a srovnávám ji s tím, co by mělo být, musím konstatovat, že byla velmi chudá. Nejvíce vděčný jsem bratřím z noviciátu. Vlastně jsme se nějak formovali mezi sebou. Fakulta nám dala dobrý základ k dalšímu studiu.

Velký vliv na mě měl pak pobyt v Římě, kde jsem studoval tři roky na Camilliani. Byla to výborná zkušenost z mezinárodního prostředí, která dává možnost nadhledu nad tím, co jsem doposud znal z našeho prostředí. Bylo skvělé vidět, že církev může fungovat úplně jinak, že to, co žijeme v České republice, je jen jeden z možných modelů toho, jak se inkarnuje církev, jak se inkarnuje premonstrátské společenství a kněžská služba.

Vrátíme se ale k disertaci. Specifikem vaší práce je pastorační péče obětí sexuálního zneužívání mezi zasvěcenými. Jaké již máte výsledky?

Podařilo se mi najít pouze dva výzkumy, které se zabývaly sexuálním zneužíváním mezi řeholnicemi. Jeden proběhl ve Státech a ukázal, že ženy, které vstupují do řeholního společenství, jsou opravdu vzorkem společnosti, tedy že i mezi nimi je kolem 20 procent těch, které se v dětství setkaly s nějakou formou sexuálního zneužívání a obtěžování. Druhý výzkum proběhl mezi sestrami ve Španělsku, které byly ve formaci. Ukázalo se, že zneužívání probíhá také během formace, a to ze strany duchovních.

Je to samozřejmě téma velmi citlivé. Asi si každý umíme představit, že pro mnohé sestry o takovéto zkušenosti není snadné mluvit. Na druhou stranu je nutné počítat s tím, že v každém společenství je nějaká sestra, která má takovou zkušenost. Už samotný fakt, že vyplouvají skandály v církvi, mohou mnoha obětem připomenout to, co samy prožily v rodině nebo v církvi.

Zatím se připravuji na to, abych mohl začít rozhovory s konkrétními sestrami. Je zde mnoho etických otázek, vybudování důvěry a zodpovědnosti vůči respondentkám.

Anežka Bartošková,
Hide and seek

Mediálně známé jsou případy pohlavního zneužívání dětí kněžími v Německu, Irsku či Rakousku. Katolická církev v Německu potvrdila téměř 4 tisíce případů sexuálního zneužívání dětí duchovními. Papež František během návštěvy Irsku označil pedofilní jednání kněží za hanebný zločin. Co si myslíte o roli médií v odhalování těchto zločinů?

Média v této problematice sehrávají dvojí roli. Nejprve o té pozitivní: příkladem může být práce skupiny Spotlight z Boston Globe, kdy investigativní novináři pomohli odhalit strukturální hřích, který v církvi pomáhal krýt agresory z řad kněží a umlčovat oběti. Těmto novinářům bychom měli jménem církve poděkovat, protože nám pomáhají odhalovat hřích, na který jsme byli slepí, a tím nám dávají možnost k pokání, ke změně. Někdy média sehraji i negativní úlohu, zejména když v bulvární zkratce ukazují prstem a neuvědomují si, že se jedná o problém, který je přítomný v celé společnosti a na který bychom měli reagovat jako celá společnost. Bylo by skvělé, pokud by se církev stala lídrem této změny.

Velmi prvoplánové reakce při odhalení sexuálního skandálu v církvi dávají problematiku do souvislosti s celibátem. Setkáme se často s dvojím názorem: první, diskutabilní, tvrdí, že celibát potlačující mužskou heterosexuálnost se změnil v deviaci; druhý, pravděpodobně možný, připouští, že celibát do seminářů či noviciátů také přitahuje sexuálně nevyhraněné nebo i jedince se sexuální deviací, kteří tak mohou legitimizovat svoji neschopnost žít se ženou. Co si o těchto pohledech myslíte?

Přímá souvislost mezi celibátem a sexuálním zneužíváním dětí nebyla nikdy potvrzena. Většinou jsou děti zneužívány v kruhu rodiny. Myslím, že je důležité také podtrhnout, že kněží nejčastěji zneužívají děti ve věku od 11 let a výše, takže se nejedná o pedofilii. Chtěl bych také připomenout, že pokud v této souvislosti mluvíme o dětech, tak mluvíme o osobách, které nedosáhly 18. roku věku. Zajímavé také je, že většinu obětí kněží tvoří chlapci. V ostatní populaci jsou to většinou dívky. Nelze však tuto problematiku zjednodušit v tom smyslu, že se jedná jen o kněze s homosexuální orientací, jako by homosexualita byla automaticky příčinou zneužití dítěte. U kněží to také mohla být příležitost se dostat snadněji k chlapcům. U zneužití totiž jde především o zneužití moci pro vlastní požitky – a ten může být i sexuální.

Jedno z možných vysvětlení je, že se během formace u kandidátů kněžství nedaří pracovat tak, aby jedinec lidsky dozrál a byl schopen vytvářet zdravé vztahy s dospělými lidmi. Vyhledávají pak vztahy, které jsou vlastně nějak lehčí, protože v nich mají převahu. Dalo by se říct, že v této oblasti někdy selhává lidská formace kandidátů kněžství a také trvalá formace duchovních. Zrušení celibátu by nás od zneužívání určitě nezachránilo.

Jakým způsobem pomoci dětem, které byly zneužity kněžími, aby neztratily víru, naději a lásku?

První věcí je, aby děti našly někoho, kdo jim bude věřit, kdo je vyslechne. Pokud si nás někdo vybere jako důvěrníka, je důležité nezklamat jeho důvěru a naslouchat. Pak se můžeme poradit s někým, kdo tomu rozumí, jak dál – a pomoci oběti, ať už dítěti, nebo již dospělému člověku, který byl zneužit v dětství. Pokud vytrváme s obětí a budeme projevovat víru, naději a lásku, tak je šance, že víru, naději a lásku neztratí ani oběť zneužití. Určitě jsou důležité odborníci, ale stejně a možná ještě důležitější jsou přátelé, lidé z komunity, do které oběť patří, třeba i farnost.

V této oblasti připravujete kurz celoživotního vzdělávání. Můžete o něm něco říct?

Připravil jsem dvě formy. Jednodenní, jejímž záměrem je uvedení do problematiky a základní zcitlivění pro toto téma. Druhá forma je celoroční kurz 12 dvoudenních setkání. Cílem je hlubší uvedení účastníků do problematiky sexuálního zneužívání v dětství a pochopení její specifické v kontextu církevního společenství tak, aby absolventi byli schopni poskytnout první pomoc obětem zneužití a byli schopni nabízet ve svých společenstvích, diecézích a církevních krátké kurzy s tematikou prevence sexuálního zneužívání dětí.

Klára Krásenská,
Houby 2

Tím se nabízí otázka: Jaká je situace v České republice? Zde se zatím o případech sexuálního zneužívání dětí kněžími nemluví.

Jsem přesvědčen o tom, že v blízké době se i u nás začne na toto téma mluvit. Lze předpokládat, že díky komunistickému režimu, který církvi bránil mít školy a internáty, nebude mnoho případů, kdy by počet obětí přesahoval 100 dětí u jednoho agresora, ale kněží, kteří zneužili více dětí a dospívajících v naší zemi jsou, jen tu není zatím atmosféra, aby oběti mohly mluvit. To se ale pomalu mění.

Tak na závěr. Působíte také jako nemocniční kaplan. Jaká je vaše dosavadní zkušenost s touto službou?

Je to služba, která má svá specifika hlavně v tom, že se pracuje s lidmi, kteří jsou na okraji církevního společenství nebo přímo mimo ně. Nejde tedy o klasickou pastoraci, zaměřenou na svátosti a katecheze. Doprovázíme lidi, kteří se hlásí k různým náboženským směrům a chtějí mluvit o své spiritualitě – a to mnohdy slovníkem, který je na hony vzdálen církevnímu jazyku. Většinou nechtějí být poučováni, ale touží mluvit a setkat se s někým, kdo si dá práci druhému porozumět a partnersky se domluvit. S radostí sleduji, že zájem o kaplany v nemocnicích a sociálních zařízeních roste, ale se smutkem musím konstatovat, že nemáme koho poslat. Myslím, že je tu velký prostor pro teology laiky, kteří by mohli touto cestou využít své vzdělání a jménem církve sloužit společnosti v ČR.

Klára Krásenská,
Komiks 1

Oxford

HANA BENEŠOVÁ (S. M. ANNA FDC)

V letošním roce – třetím ročníku doktorského studia Katolické teologie – jsem se přihlásila do soutěže na podporu krátkodobých výzkumných pobytů na Oxford University, vypsané Centrem pro studium politické filosofie, etiky a náboženství. Můj projekt byl vybrán, a tak jsem získala měsíční stipendium v tomto univerzitním městě. Projekt je součástí mé disertační práce na téma Vztah mezi touhou a svátostmi církve. Vzhledem k časovému limitu jsem předmět výzkumu zúžila na kapitulu „Touha ve svátostech církve v kázáních svatého Augustina“. Důležitou podmínkou pro získání stipendia byla předem dohodnutá spolupráce s některým z oxfordských profesorů. Oslovila jsem profesorku Carol Harrisonovou, významnou odbornici na svatého Augustina z Christ Church College, a ta mi velkoryse nabídla pomoc a věnovala svůj čas.

Ubytování jsem si zajistila u řeholních sester, anglické komunity žijící kontemplativním a monastickým způsobem života. Takové zázemí mi poskytlo skvělé podmínky pro studium.

První den v Oxfordu jsem se setkala v kavárně ve Weston Library s koordinátorkou projektu Susanne Heinrichovou, administrátorkou Europaeum Scholars Programme. Paní Susanne mi poskytla nejdůležitější informace a předala mi doporučení, abych si mohla vyřídít library card. Předpokladem k získání čtenářského průkazu bylo přečtení starobylých Rules of Conduct, pravidel chování pro univerzitního čtenáře. K mému velkému údivu měla paní knihovnice českou verzi.

Bodleian Library
(zdroj: Wikipedia Commons)

Duke Humfrey's Library
(zdroj: Wikipedia Commons)

Když jsem poprvé usedla ke studiu v Bodleian Library, obklopena tichem a akademiky naprosto soustředěnými na předmět studia, byla jsem dočista uchválena tímto inspirujícím a tvůrčím prostředím. Profesor Benedict T. Viviano mi jednou napsal: „The Bodleian is my idea of heaven, the great Bodleian in the sky.“

A skutečně, každý den, když jsem vstupovala hlavní branou do jedné z nejstarších knihoven v Evropě, mě zaplavily pocity, jež byly zároveň radostné, ale i ochromující. Možnosti, které knihovna nabízí, jsou nekonečné.

Většina mých dní začínala v šest hodin ranními chválami v chóru, pokračovala snídaní, mší svatou v kostele svatých Edmunda a Frideswida, adorací a v devět hodin za zvuku zvonů jsem vcházela do knihovny, kde jsem studovala celé dopoledne. Po obědě a polední pauze jsem ve studiu pokračovala buď v Bodleian Library, nebo v klášterní knihovně. Den končil v osm hodin večer zpíváním kompletářem.

Konzultace s profesorkou Carol Harrisonovou probíhaly velmi přátelsky a její vlídný přístup mi pomohl zbavit se napětí a obav. První setkání se uskutečnilo během pracovního oběda s ostatními akademiky z Christ Church. Skvěle připravená tabule vybízela k vytříbenosti stolování i konverzace. Při obědě mi navrhla, abych si na příští setkání připravila otázky týkající se mého bádání. Klášť promyšlené a logické otázky je klíčové a v Oxfordu jsou k tomu studenti vedeni. Prostřednictvím dobře formulovaných otázek může profesor studujícímu pomoci jak svými vědomostmi, tak i zkušenostmi. Na další konzultaci jsme spolu probraly text, který jsem napsala, a zároveň mi dala velmi cenné rady, jak postupovat dále, jakou literaturu si opatřit a v jakých pramenech hledat klíčové pojmy. Bez tohoto vedení bych se mohla lehce ztratit v množství dostupného materiálu.

Byla to výjimečná zkušenost – mít čas jen ke studiu, k hlubšímu promyšlení nových pojmů a k modlitbě. Bodleian je po této zkušenosti také má představa nebe.

KTF ve 20. letech 20. století

MAREK ŠMÍD

Vznik československého státu na podzim 1918 přinesl do duchovního i církevního života země řadu nových podnětů, které se promítly do politicko-společenského vývoje a formovaly podobu katolické církve v zemi. Dramatické změny po vzniku Československa poznamenaly formaci kněžství, jejíž poměrně neuspokojivá situace na pražské univerzitě přetrvávala z doby habsburské monarchie.

Zatímco čeští a němečtí bohoslovci nerozdělené teologické fakulty sídlili ve společném semináři v historické budově Klementina na Starém Městě, jejich výuka probíhala pro špatný stav střechy semináře ve druhém patře rušného obchodního domu ve Spálené ulici na Novém Městě. Poněvadž se tato situace ukazovala jako neudržitelná, zejména kvůli nevyhovujícím prostorům, prosazoval od přelomu 10. a 20. let 20. století nový pražský arcibiskup František Kordač – s ohledem na pokles počtu bohoslovců od doby první světové války, a tedy volnější prostoty – přestěhování fakulty ze Spálené do Klementina a její sloučení s arcibiskupským seminářem. Když však zástupci fakulty a semináře tuto možnost odmítli, přestěhovala se do areálu Klementina Husova československá evangelická bohoslovecká fakulta. Katolická teologická fakulta setrvala ve Spálené ulici až do poloviny 20. let.

Katolická církev po roce 1918 trpěla výstupy statisíců osob, které ji vnímaly jako spoluviníka rakouského útisku a spojovaly s konzervatismem bývalé habsburské monarchie. Projevilo se to rovněž v poklesu počtu studentů teologie. Na bohoslovecké fakultě v Praze studovalo v roce 1921 dvacet sedm posluchačů, v Olomouci osmdesát šest a na Husově evangelické fakultě třicet. Když připočteme diecézní semináře, studovalo bohosloví v českých zemích sto sedmdesát dva katolických bohoslovců a třicet evangelických včetně šesti žen.

Profesorský sbor teologické fakulty v Praze čítal deset akademických pracovníků, kteří působili na katedrách bibliistiky, fundamentální teologie, věrouky, církevních dějin, práva, morální a pastorální teologie. Mezi nejvýznamnější autority fakulty patřili ve 20. letech profesor bibliistiky Jaroslav Sedláček, profesor dogmatiky Vojtěch Šanda, profesor církevních dějin Josef Cibulka, profesor morální teologie Josef Kachník, profesor pastorální teologie Josef Čihák a další.

Situace fakulty byla předmětem jednání na četných biskupských konferencích, např. v lednu 1920 či v říjnu 1922. Na poslední zmiňované konferenci se jednalo především o nezbytnosti reformy teologického studia. O budoucnosti teologické fakulty se intenzivně rokovalo také s ohledem na požadavek jejího vyčlenění z rámce Univerzity Karlovy, s nímž přišli ti, kdo ji považovali za nevědeckou a zpátečnickou instituci, případně sdíleli dobový antikaticismus.

Významným impulzem byl také list papeže Benedikta XV. československým biskupům *Saepe nobis* z listopadu 1921, který reagoval na složitou situaci mezi českými kněžími po vzniku Československé republiky. Za jednu z příčin neutěšeného stavu považoval nedostatečné vzdělání kněžstva. Byl přesvědčen, že duchovní musejí působit ve společnosti vahou celé své osobnosti jako vzor. V reakci na papežův list požádala teologická fakulta v červenci 1923 o prodloužení studia teologie ze čtyř na pět let, což se nakonec – k nevoli ministerstva školství a národní osvěty – od akademického roku 1927/1928 prosadilo.

Pro pražského arcibiskupa, českého primase a kancléře teologické fakulty Františka Kordače představovalo prohloubení kvalifikace kněžského tábora posilu v boji s reformním hnutím uvnitř duchovenstva, jež hrozilo narušením jednoty katolické církve. Poněvadž se duchovní obroda každého kněze měla podle arcibiskupa uskutečnit pomocí vzdělání a prohloubené výchovy v duchu askeze, předložil František Kordač projekt reformy bohosloveckého studia, navazujícího na kvalitní výběr budoucích kněží z rodin aktivních katolíků.

Základním kamenem inovace studia se měla stát rozšířená výuka teologie a filosofie, která se opírala o scholastiku, ale současně přihlížela k výsledkům moderních přírodních věd. Kordač také doporučoval položit větší důraz na sociologii jako vědu umožňující duchovenstvu lépe chápat a adekvátně reagovat na sociální problémy doby, jež byly důsledkem rozvoje moderní industriální společnosti. Velký úkol svěřil také církevním historikům, kteří měli na základě studia pramenů vatikánské proveniencie kriticky zhodnotit období husitské revoluce a evropské reformace a přispět tak k obnovení slávy katolické církve v Čechách. Důraz na intelektuální výchovu spojoval s akcentem na výchovu mravní. Čerpal z vlastních zkušeností dlouholetého pedagoga působícího mezi bohoslovci.

Všechny tyto úvahy spolu s citelným nedostatkem kléru po roce 1918 zřejmě uspišily rozhodnutí Františka Kordače o stavbě budovy arcibiskupského semináře v Dejvicích.

Děkanem fakulty byl ve 20. letech mj. Vojtěch Šanda, který poprvé vstoupil do širšího povědomí vatikánských kruhů během své cesty do Říma v létě 1919. Byl jedním ze čtyřčlenné kněžské delegace, která papeži Benediktu XV. předložila seznam požadavků reformních kněží a požádala jej o jejich povolení. Požadavky se týkaly českého patriarchátu, účasti laiků na řízení církve, liturgie v národním jazyce, úpravy patronátního práva a reformy kněžského studia; papež je však odmítl.

Podruhé se jeho jméno stalo předmětem československo-vatikánských jednání v souvislosti s obsazením postu prvního československého vyslance u Svatého stolce. Třebaže o jeho jmenování uvažovaly české reformní kruhy, apoštolský nuncius v Praze Clemente Micara jej v listu státnímu sekretáři Pietru Gasparrimu označil za *nebezpečného člověka*, jehož odchod ze země by jistě mnozí rádi uvítali. Prvním zástupcem Československa v Římě se následně stal historik a diplomat Kamil Krofta, protestant.

Rozsáhlá novostavba semináře, bohoslovecké fakulty a kostela sv. Vojtěcha v Dejvicích z let 1925–1927 byla už ve své době označována za *životní odkaz* pražského arci-

biskupa Františka Kordače. To, o čem snily předcházející generace, co se nepovedlo žádnému předchůdci v dobách mnohem příznivějších, se stalo dílem obětavého a prozíravého pětasedmdesátiletého kněze a učitele. V Dejvicích se Kordačovi podařilo soustředit českou a německou teologickou fakultu i se semináři pod jednu střechu, čímž překonal dobové nacionální antagonismy.

Proti stěhování fakulty na *pražskou periferii* do arcibiskupského semináře v Dejvicích se postavil v memorandu ze dne 10. května 1926 profesorský sbor. Na podzim 1927 nakonec fakulta v čele s děkanem Šandou přání Kordače, který hrozil stížností u římské Kongregace seminární a univerzitní, vyhověla a přestěhovala se – s výjimkou semináře profesora Josefa Cibulky, který stál v čele odporu proti přesunu z centra města – do Dejvic.

S ohledem na československo-vatikánské vztahy v meziválečném období musíme zdůraznit, že se spory ohledně finančního zajištění studia teologie v Dejvicích staly jednou z příčin konfliktu mezi Kordačem a třetím apoštolským nunciem v Praze Pietrem Ciriacim. Ten vytykal arcibiskupovi levný prodej budovy Klementina, přičemž nebyl spokojený ani s poměry na arcibiskupských státech a s prodejem malostranské seminářské zahrady. Nedorozumění panovalo rovněž kolem realizace Katolické akce i obsazení místa pražského pomocného biskupa, kdy arcibiskup odmítl vměšování vatikánských představitelů do svých kompetencí.

Nespokojenost vatikánského diplomata došla tak daleko, že v podrobné situační zprávě do Vatikánu z října 1928 označil arcibiskupa za nemocného a starého muže, již nezvládajícího svěřené úkoly, jež jsou nad jeho síly. V další zprávě vyjádřil Ciriaci znepokojení nad nevyhovující správou pražské arcidiecéze, kterou označil za nejhůře spravovanou část republiky, v níž výrazně klesá počet věřících. Vyslovil se proto ve prospěch Kordačova nahrazení mladým a rozhodným hodnostářem, který by tyto náležité úkoly – zejména misijní činnost mezi lidem, duchovní povolání, formace učitelů a v neposlední řadě složité školské otázky – řešil horlivější pastorační činností. Jeho rozsáhlé relace do Vatikánu z přelomu 20. a 30. let 20. století byly s největší pravděpodobností příčinou Kordačovy nedobrovolné rezignace na post pražského arcibiskupa v červenci 1931.

Literatura:

MAREK, Pavel – ŠMÍD, Marek. *Arcibiskup František Kordač. Nástin života a díla apologety, pedagoga a politika*. Olomouc 2013

NOVOTNÝ, Vojtěch – VAŇÁČ, Martin – KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891–1990*. Praha 2013

NOVOTNÝ, Vojtěch. *Katolická teologická fakulta 1939–1990: Prolegomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století*. Praha 2007

Josef Krejčí
(1927–2014)

Josef Hřebík

Mé první setkání s českým biblistou ThDr. Josefem Krejčím S.S.L. bylo zprostředkované: přes jeho publikaci *Slovo Boží* – v Křesťanské akademii v Římě v r. 1971 vydaný komentář k věroučné konstituci 2. vatikánského koncilu O Božím zjevení. Jako student 1. ročníku teologie v Lito-měřicích jsem byl nadšený svěžím, neotřelým stylem této knížky. Autor ovšem pro mě byl neznámou postavou. Osobně jsem ho poznal až v r. 1992, kdy souhlasil s tím, že mě bude zastupovat ve výuce Starého zákona, protože jsem odjížděl na studium do Říma.

Josef Krejčí byl jedním z českých kněží, které rok 1948 zastihl při studiu teologie v Římě a kteří se rozhodli zůstat v exilu. Působil v několika italských farnostech, ale pokračoval také ve studiu na Papežském biblickém institutu (licenciátu biblických věd dosáhl v r. 1960). Rok potom strávil jako Élève titulaire na École biblique et archéologique française v Jeruzalémě. Svých znalostí využil pro zpracovávání kumránských textů v Centru pro automatizaci literární analýzy v Gallarate (1962–1963) a výukou úvodu do Písma svatého a starozákonní bibliistiky na diecézním Teologickém učilišti v Trentu (1966–2003). V letech 1992–1998 obětavě dojížděl vždy na několik třítydenních přednáškových bloků do Prahy. Studenti si ho vážili a měli ho rádi pro jeho bezprostřednost a lásku k Písmu svatému, kterou jim předával.

Nebyl ovšem jen vědcem úzce specializovaným – vynikal širokým kulturním rozhledem: přečetl mimo jiné v originále celé dílo svého oblíbeného spisovatele Grahama Greena, měl rád klasickou hudbu a udivoval posluchače také rozsáhlými znalostmi historie. V jeho povaze se snoubila chlapecká přímost s velkou dobrotou a laskavostí. Byl to neobyčejně skromný a ryzí člověk, který ke svému životu potřeboval společenství: v Praze nás několik kolegů vždy po obědě zval k sobě na italskou kávu. V lednu r. 2014 nás zastihla zpráva o jeho smrti. My, kdo jsme ho znali, na něho rádi v modlitbě vzpomínáme. Naše fakulta mu za mnohé vděčí!

Josef Hřebík

14. 6. – 4. 7. 2018 proběhl 8. ročník výstavy studentského projektu CRASHTEST, tentokrát pod názvem UMRUMEM 92/93

18. – 29. 6. a 3. – 7. 9. proběhly státní závěrečné zkoušky

20. 6. se konalo řádné zasedání akademického senátu

21. – 26. 6. pod vedením Dr. Radka Tichého proběhla v Želivském klášteře *Letní škola liturgiky*

25. 6. převzal prof. Petr Kubín profesorský dekret

28. 6. uspořádala KTF konferenci *Klasické rozhovory* věnovanou tématům souvisejícím s historií antického období v oblasti Středomoří a přilehlých oblastí

30. 6. – 5. 7. pod vedením doc. Miloše Sládka proběhlo letní putování studentů Dolním Slezskem a Velkopolskem s podtitulem *Tam tobo času odpočival nejuzácnější poklad*

1. 7. – 31. 8. 2018 letní prázdniny

19. 8. vyšlo nové číslo AUC Theologica na téma islám

5. 9. se KTF již podruhé účastnila *Festivalu vědy* na Vítězném náměstí v Praze-Dejvicích

9.–10. 9. pořádala KTF spolu se Společností pro křesťansky orientovanou filosofii v České a Slovenské republice konferenci na téma *Výzvy naturalismu*

17.–21. 9. se studenti zapisovali ke studiu

24. 9. KTF a NG v Praze uspořádaly mezinárodní kolokvium *Kresba starých mistrů* věnované kresbě v 16. a 17. století

27. 9. se konalo řádné zasedání akademického senátu

27. 9. byla emeritnímu děkanovi prof. Ludvíku Armbrusterovi předána *Stříbrná pamětní medaile Senátu České republiky*

29. 9. v rámci *Dne architektury* uspořádala KTF procházku po dejvických vysokých školách a státních institucích na téma *Jak staví demokracie* s odborným výkladem Dr. Vladimíra Czumaly

2. 10. se uskutečnilo slavnostní zahájení akademického roku 2018/2019: imatrikulace studentů 1. ročníků v Karolinu a slavnostní bohoslužba Veni Sancte v chrámu Matky Boží před Týnem; při té příležitosti byla poprvé udělena děkanská Cena Miloslava kard. Vlka nejlepšímu absolventovi magisterských studijních programů, kterou převzal Dr. Jaroslav Mrňa

3. 10. začátek výuky v akademickém roce 2018/2019; soustředění pro studenty 1. ročníku

17. 10. proběhlo slavnostní znovuootevření studentského klubu OVCE

25. 10. uspořádal spolek Copertino *Medové odpoledne pro park J. Meda*

27. 10. u příležitosti 100. výročí založení Československé republiky proběhly komentované prohlídky po prostorách KTF

29.–31. 10. uspořádala KTF mezinárodní konferenci kanonického práva pod názvem *Mimokodexové právo katolické církve*, na které přednášeli mj. i prof. Miroslav Konštanc Adam OP (Rota Romana, Vatikán) a arcibiskup prof. Cyril Vasil SJ (Kongregace pro východní církve, Vatikán; PIO, Řím)

30. 10. spolek Copertino uspořádal v Týnské literární kavárně akci *Na pivo s prváky*

31. 10. se konalo řádné zasedání akademického senátu

1. 11. bylo oznámeno, že projekt studentů KTF na renovaci travnaté plochy v Thákurově ulici Park Jaroslava Meda zvítězil v soutěži Nápad pro Šestku II.

2.–4. 11. se uskutečnila mikroexkurze studentů oboru Dějiny evropské kultury do Českého středohoří

7. 11. proběhlo zasedání vědecké rady

10., 12. a 13. 11. se konaly volby do akademického senátu; zvoleni byli: doc. Josef Bartoň, Dr. David Bouma, Dr. Denisa Červenková, Dr. Lukáš Jan Fošum, Dr. Viktor Kubík, Dr. Magdaléna Nespěšná Hamsíková, Dr. Miloš Szabo, Dr. David Vopřada, Matěj Jirsa, Vilém Kubáč, Kristina Štauberová, Barbora Uchytílová

13. 11. zemřela prof. PhDr. Zdenka Hledíková, CSc., věhlasná medievistka, někdejší pracovnice KTF

20. 11. se v rámci cyklu Velké ženy Visegradského regionu uskutečnila přednáška prof. Marii Prokopp

21. 11. se konala promoce studentů

27. 11. v rámci cyklu Velké ženy Visegradského regionu se uskutečnila přednáška prof. Ivana Geráta

28. 11. se konalo řádné zasedání akademického senátu

29. 11. se konala promoce studentů doktorských studijních oborů

3.–21. 12. rorátní zpívání na schodech

4. 12. se konala promoce absolventů rigorózních zkoušek

5. 12. poutní slavnost KTF, po ní Mikulášská

6., 12. a 19. 12. rorátní mše a snídaně

7. 12. se uskutečnila mezinárodní konference *Prorok evangelický Isaiáš prorokoval...* o textologických, literárních a teologických otázkách knihy proroka Izaiáše s prezentací dvou nových překladů této biblické knihy (z řecké septuagintní verze a z hebrejštiny)

11. 12. filmový večer spolku Copertino

22. 12. 2018 – 2. 1. 2019 vánoční prázdniny

Dary jste nám dali

Milí čtenáři, ohlédnou-li se za deseti měsíce, jež uplynuly od mého uvedení do funkce děkana, uvědomuji si, že mám opravdu velké důvody k vděčnosti. Kolik milosti nám prokázal Bůh Otec, od něhož sestupuje každý dobrý dar a každé dokonalé obdarování! Kolik je na fakultě ochotných a laskavých zaměstnanců i studentů! Kolik cenných rad nám poskytli kolegové z rektorátu! Kolik vstřícnosti nám projevují pracovníci Arcibiskupství pražského, zvláště ti, kteří pracují v dejvické budově! A kolik pomoci nám poskytli někteří z vás!

Vím o tom, že někteří z vás se za fakultu vytrvale modlí. Vnímám náklonnost, zájem a trpělivost těch, kdo se s námi stýkají. S uznáním pamatuji na ty, kdo nám poskytli finanční příspěvky:

KVPMŘ	350.000 Kč
Arcibiskupství pražské	300.000 Kč
Křížovníci	30.000 Kč
Benediktini	10.000 Kč
Jezuitská farnost	11.000 Kč
Františkáni	20.000 Kč
8 jednotlivců	327.000 Kč
Nadační fond Arnošta z Pardubic	100.000 Kč
CELKEM	1.148.000 Kč

(Mezi jednotlivci chci jmenovitě zmínit paní Ing. Hanu Machejovou!)

Jak víte, fakulta nemá vlastní sídlo a působí v prostorách, které pronajímá od Arcibiskupství pražského. Nesmí do nich proto investovat veřejné prostředky ani finance získané z projektů. Dary, které zmiňuji, nicméně umožnily, že jsme mohli přikročit k vymalování učeben a odstranit z nich nevyužívané vestavěné skříně, k zazdění zbytečných dveří, k zásadní úpravě doktorandské místnosti a studentské klubovny (OVCE), k vytvoření jedné nové kanceláře. Vedle toho jsme díky projektovým prostředkům v celkové výši asi 5,6 miliónu Kč (OP VVV – Podpora rozvoje studijního prostředí na UK; ICT, přístroje a zařízení 2017) přikročili k doplnění a revitalizaci multimediální techniky a dalšího vybavení (věšáky, žaluzie, svítidla, řečnické pulty, kliprámy) ve všech učebnách, k výměně zastaralého školního nábytku, k pořízení nových regálů do knihovny, zakoupení počítačů do knihovny a některých učeben, k novému zařízení OVCE a dalším úkonům. Několik dalších aktivit má ještě proběhnout. Úhrnem, fakulta se dočkala inovace, jakou nepotkala od počátku 90. let. Týkala se takřka výlučně prostor, jež bezprostředně užívají stu-

□

Daniel Verner,
Hodinky

denti. Chodby, kabinety a kanceláře by si žádaly další výrazné investice, na které nyní nemáme.

Další část peněžních darů je účelově vázána na podporu Centra teologie, filosofie a mediální teorie, studentských divadelních aktivit, společenského života akademické obce a vydávání *Doxy*.

Pomyslím-li na to všechno, vybavují se mi slova pohádky *Tři veteráni*: „Dali jsme vám, kamarádíčkové, dary. Dary jsme vám, kamarádíčkové, dali. A proč jsme vám, kamarádíčkové, dali dary? Inu dali jsme vám dary, protože jsme chtěli, abyste měli radost.“ Vězte tedy, že máme opravdu velkou radost, a přijměte mé vřelé poděkování!

Vojtěch Novotný
děkan

Klub absolventů a přátel

Milí čtenáři, dovolujeme si vás pozvat do Klubu absolventů a přátel KTF UK. Potěšilo by nás, kdybychom mohli jeho prostřednictvím zůstat v kontaktu s vámi, našimi absolventy a příznivci, i po studiu, ukončeném společném projektu nebo i krátkém setkání.

Členové klubu budou zváni na společné akce absolventů, přátel, studentů a zaměstnanců fakulty (*Te Deum, Veni Sancte*, konference atd.) či na kurzy celoživotního vzdělávání.

Každý člen klubu také automaticky obdrží nové číslo *Doxy* ihned po jejím vydání.

Příhlášku naleznete na webových stránkách fakulty v sekci *Veřejnost*. Prosíme, abyste věnovali několik okamžiků jejímu vyplnění. Vzhledem k nové směrnici Evropské unie o ochraně osobních údajů GDPR je to krok nutný pro to, abychom s vámi mohli zůstat ve spojení.

Těšíme se na setkávání s vámi, ať prostřednictvím našeho časopisu nebo osobně.

Marie Opatrná
proděkanka pro rozvoj a vnější vztahy

Nadační fond Arnošta z Pardubic

VÁŽENÍ A MILÍ ČTENÁŘI,

především bychom vám rádi poděkovali za vaši dosavadní podporu, díky níž může tento zpravodaj DOXA vycházet. Připomínáme, že všechna čísla jsou k dispozici ke stažení na webových stránkách fakulty www.ktf.cuni.cz v sekci Aktivity nebo přímo na stránkách Nadačního fondu www.fondap.cz v sekci Naše projekty.

Avizovali jsme vám, že naším dalším projektem v blízké době bude snaha o vytvoření databáze kontaktů absolventů a přátel fakulty, díky níž bude možné nejen sdílet zprávy z fakultního života, ale také společně hledat modely vzájemné spolupráce. Ptát se, zda mají absolventi vůbec zájem zůstat s fakultou v kontaktu, co jí mohou nabídnout a zejména jakou formu podpory ve svém osobním a profesním životě by ze strany fakulty uvítali.

Tohoto úkolu se zhostila sama fakulta a v červnu 2018 založila *Klub absolventů a přátel KTF UK*. Rádi bychom vás pozvali k registraci do tohoto klubu, neboť zaslání elektronické verze fakultního zpravodaje a pozvánek k dalším aktivitám (zejména kurzům Celoživotního vzdělávání) přímo na váš e-mail bude na základě směrnice o GDPR – ochraně osobních údajů možné už pouze díky této registraci, a tudíž souhlasu se zpracováním a uchováváním vašich osobních údajů. Přihlašovací formulář najdete na výše uvedeném webu fakulty v sekci *Veřejnost*.

Hlavním cílem správní rady Nadačního fondu tedy zůstává šíření povědomí o fakultě a jejích potřebách, které nemohou být financovány z vázaných zdrojů (příspěvky od Ministerstva školství, granty a další projekty). V současné době k nim patří plánované dotované kurzy pro studenty rozvíjející tzv. měkké a tvrdé dovednosti nad rámec studijních plánů v rámci péče o uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

Prosíme vás tedy znovu o přímou finanční podporu či o sdílení našich záměrů mezi své přátele a známé. Veškeré informace i formy podpory jsou uvedeny na www.fondap.cz.

S díky a s pozdravem
ThLic. Marie Benáková
předsedkyně správní rady

SEZNAM DÁRCŮ

Bušková Magda, Megela Petr,
Nekolová Alena, Novotný Vojtěch,
Sládek Václav, Šuda Vladimír.

Děkujeme!

Od dubna 2018 do září 2018
obdržel fond dary v celkové výši
8.400 Kč.

Číslo účtu: 604 181 00 07 / 6000
PPF Banka, Praha 6

Pro další informace, uzavření
darovací smlouvy a potvrzení
o poskytnutí daru (kvůli uplatnění
nároku na odečet ze základu daně
z příjmu) jsme vám k dispozici na
uvedených telefonech a emailové
adrese. Abychom vám mohli vy-
stavit potvrzení o poskytnutí daru
pro uplatnění nároku na odečet ze
základu daně z příjmu, sdělte nám
prosím svoji adresu.

Nadační fond Arnošta z Pardubic,
zapsán v nadačním rejstříku
u Městského soudu v Praze,
oddíl N, vložka č. 648
IČO: 2792 30 70
Thákurova 3, 160 00 Praha 6
Telefon: 220 181 561
E-mail: info@fondap.cz,
Web: www.fondap.cz

Pokud máte chytrý telefon a účet
u banky podporující QR platby,
pomocí tohoto kódu se Vám
v aplikaci banky předvyplní platba
na náš účet
ve výši 100 Kč,
kterou pouze
potvrdíte.
Děkujeme.

KOMENTÁŘ K VYOBRAZENÍ NA PŘEDNÍ STRANĚ OBÁLKY

Klára Krásenská: Les

Les: Dívám se; vidím? Stěží. Sněží: ani to ne, postřehneš vločku, zaostříš, mizí ze zorného pole, díváš se, tápeš kamsi za ni, kde oči plné už jen tichého sypkého padání.

Les: skupenství pevného nehybna. Postřehneš strom-sloup, nemizí nikam. Zachyceny ve svém bortivém pohybu, zkameněny. Teď ty ho zachyt: tužka, tah, jeden kmen, ještě jeden, na les pořád málo, něco mu chybí, není to les sterilní, suchý a písčítý, geometricky přesný, asfaltové cesty nepotkávají se v pravých úhlech. Je živý, živý a mrtvý zároveň, živí a mrtví se neopouštějí. Starý a mladý, nevyzpytatelný a přesně se opakující. Nehybnost skály, zjevení hub. Les žije z půdy, z kostí, nor, cest slepých zvířat, mravenčích paláců, les propojený kořeny, které k sobě hovoří, chrání se, vedou živiny slabým, les protkaný podhoubím: nikdy nevíš, kde propukne a vykvete. Les neustále osázený, čekající, zadržující dech. Les plachosti a úžasu, les tušený a tušící. Les stále přítomného pulsujícího tajemství. Les matných stínů, klíčení světél, chmýření ranní mlhy, náhlých zjevení očí a srn. Les nesoucí břemeno noci, v níž se jeho mlčení otevírá jako lotosový květ.

Les: místo mezi nebem a zemí. Církev: není totéž?

Klára Krásenská, studentka Dějin evropské kultury na KTF UK

